

DPN 5877

Title: हितोपदेश HI TOPADESA (MITRA LABHA)
(मित्रलाभ)

Run. No. 6568

Cat. No.

Micro. No.

Subject नीति / didactic

Religion: Hindu / Bauddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

हिंदू मूल पाठ, नेपालमा छ। अनुवाद
Sanskrit text, Nepali Translation

Size in cms. 26 x 15

Folios 1-64 Lines (in a page) 10

Compl. / Incompl.

Chapt. / act / पाँचदेस १ मित्रलाभ जव / Mitralābha only.

Author / translator

Scribe / donor

फणीन्द्र रत्न वज्राचार्य
Phanindra Ratan Vajracarya

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script: New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material: palmleaf / paper / thiyasaphu / one side yellow

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

↓
श्रीशिवाय नमः ॥ हि.दि. साधनं सतामस्तु. प्रसादतस्तु : धूर्जटे : ॥ जाह्नवी मेन रेलेवे
यत्सुदर्शनं दीक्षितः कृणा ॥ ॥

समाप्ति वाक्य / Conclusion

इति हिनेचेदेचे नीती सारे मित्र हांचे नाम प्रथम परिच्छेद समाप्तः दुसरा सर्वदा
अवध्यात् अर्कसु ५ ५

२६ हितोपदेश

फरगाना वज्राचार्य

हितो

१

श्रीशिवाय नमः ॥ सिद्धिः साध्ये सतामस्तु प्रसादात्तस्य धूर्जटे ॥ जा
ह्वाफेनोरेव च यत्सिद्धिं शशिनः कला ॥ ॥ वत्समहादेव याशिरसं
गाया पिया वोढुष्य वोढु वत्सकला वत्समहादेव या प्रसादतः सर्जनं न
धरपाणलि सिद्धिं जुलः ॥ १ ॥ अतो हितोपदेशो यं पाठवं सस्कृतो
क्तिषु ॥ वाचां सर्वत्र वै विद्यन्तीति विद्या ददाति च ॥ ॥ अहितोपदेशो
इतः रूपं संस्कृतं रूपं स वतु जुयिव सर्वत्र विद्यवचनस इव नीति
विद्यासयीव ॥ २ ॥ अजरामर वत्साज्ञो विद्यामर्थश्च विनयेन ॥ गृहीत
श्चकेशेषु मृत्पूराणा धर्ममाचरेत् ॥ ज्याथ जुये मुमार सिये मुमारभा
रणं ज्ञानिजनने विद्यासेने दामदयके ॥ धर्मयाये जुकोया यमन च
शकारोभालपं नत्कारायाय ॥ ३ ॥ विद्या ददाति विनयं विनया धातिपा

पदे
१

वतो पात्रं जुयतमाप्नोति धनाद्धर्मेततः सुखी ॥ ॥ विद्यात विनय सर्व
विनयेन सत्यावस इव सत्यावजुरङ्गाव धनी जुयीव धनी जुलङ्गाव धर्मी
जुयीव धर्मी जुलङ्गाव सुखी जुयीव ॥ ४ ॥ सर्वद्वेषे पूर्वियैव इवमाहुः ज्ञानं
॥ आहार्यत्वा दक्षयत्वा दनार्घ्यात्वा च सर्वदा ॥ ॥ समस्त इव द्वाको स विद्या
धीत इव स दुः प्रयं स पूर्व कोकायं स पूर्व मूलं स दुः सदा ॥ ५ ॥ संगय
ति विद्यैव नीचगपि नरसरित् ॥ सम इति वदुर्दृशं नृपं भाग्यमनरं ॥
विद्याया वराणां मनुष्यन राजानाप रायुव गथी ॥ इ विद्या नीचया केव दुः जु
लसां राजा जुयिव गथि दुः समुद्रथं दुर्दृशं दूरवतं दर्शन यायेथा कु धन
परसेष भाग्यवानीने नुति राजानाप रायदयीव समुद्रया पक्षस नदी
न लेखको थपारेव दुः घिताहास वडं जुलसां दूरवतं दर्शन यायमाल समु

हित
२

प्रापलातकरं ध्वं विद्याजुरे ॥ ६ ॥ विद्याशस्त्रस्य शास्त्रस्य देविद्ये
पतिपन्नये ॥ आद्याहास्याय हृदये द्वितीया प्रियते सदा ॥ ॥ विद्याने
ता शास्त्रविद्या हृदये शास्त्रविद्या हृदये ॥ शास्त्रविद्या सवस्व अपाथजुल
नं हास्याय शास्त्रविद्या सवस्व हृदये आदरयायुव धत्तेन शास्त्र
विद्या मुलजुलं ॥ ७ ॥ यत्रवे भाजते लग्नः सेकारो नान्यथा भवेत् क
था छलेन वालाता नीतिस्तदिह कथ्यते ॥ ॥ कुलभलाज्याय यथावसु
जीव ध्वं कथा गुल छलन नीतिजेन हाय ॥ ८ ॥ मित्रलाभः सुहृभेदे
विग्रह सन्धिरेव च पंचतंत्रात्तथा नस्मात्पुंदादा कृष्य लिख्यते ॥ ॥ न
यद्यके जाक फराय संगमयाय लवायके ध्वं पेता नीति पंचतंत्रस मेव
ता शास्त्रसं पि कायाव बोध धारं ॥ ९ ॥ अस्ति भागीरथी तीरे पातलिपुत्रना

पदे
२

मधेयं नगरं तत्र सर्वस्वामिगुरोपेतः सुदर्शनो नाम नारयति गरीतः ॥ १० ॥
गंगातीरस पतनाधाय नगरदस्यं वोड ॥ ध्वं नगरस मस्त राज गुरान संयुक्त
ध्वं नरया अधिपति सुदर्शन नाम राजा दस्यं वोड ॥ ११ ॥ सच भुपतिरे कदा
केनापि यथमाने श्लोक दयं भुश्राव ॥ १२ ॥ ध्वं राजा न छ रुयादिन स ग्वहितः
पुरुषन शिलोक नेपुप पुडाव ॥ १३ ॥ अनेक संशय छेदि परोक्षार्थस्य द
र्शकं सर्वस्य लोचनं शास्त्रं यस्य नास्त्य श्वर वसः ॥ १४ ॥ अनेक संशय मो
वकु मिखा नखने मडु अर्थ खनकु समस्त लोकया मिखा जुलं शास्त्र ग्वस्त
शास्त्रमसर वस्त्र धाय अंध ॥ १५ ॥ यौवनं धन संपत्तिः पुभुत्वमविवेकता स
कैक मप्यनर्थाय किमु यत्र चतुष्टयं ॥ १६ ॥ रूपां त्याग मो धन संपत्ति धर
खतलाक विवेक मडु ध्वं गुल डुतं अनर्थ जुईव पेतां छल स्के जुल डुव

हितो
३

कुधाय ॥ १७ ॥ इत्यात्मनः पुत्राणां मनधिगतः शास्त्राणां मनः सुष्ठाने
नेदिग्नमनाः सराजाविंतयामास ॥ १८ ॥ अथैवकायपतिस्के रूपं
धायवचनः सोयावः राजासुदर्शनः नकायपतिः शास्त्रमसयावः मनः
तारुयावः चिंतारं ॥ १९ ॥ कोऽर्थः पुत्रेन जातेन योतेविद्वान्धार्मिकः ॥ का
नेनवक्षुषाकिंम्वा वक्षुःपीडैवकेवलं ॥ २० ॥ कायेदयानः सुपयेजतः स्व
सकायः ज्ञानिमजुः धर्मीमजुवः गथेतोरकानयामिषाथैः सोयमडुमिः
स्वास्याकजोकोदर्श्यावथं ॥ २१ ॥ अन्यच्च ॥ मेवतादति ॥ सजातो येनजा
नेन जातिवंशसमुन्नतिः परिवर्तिः न संसारे मृतः कोवानजायते ॥ २२ ॥
सायधाय ॥ अलं वंधहेतुः कुयेसिये संसारसः कोहेतुः जुलुगवः सिकवु
भीतुः ॥ २३ ॥ अन्यच्च हनोदति गुणिगणगणनारम्भे पततिनकठिनी

पदे
३

ससस्त्रेमानियस्य तेनाम्बायदिसुतिती वदवन्ध्याकीदृशीभवति ॥ २४ ॥
गुणिगणः ल्याखयाडु विलसः लुममुङ्गवः ल्याखमतलः अस्त्रमोवा वय
कलमिसां पुत्रवति धारुङ्गवः तिसंतात्रधाय ग्वस्त्रमिसाः कडुधारं २५
अपरं च ॥ पूरणतीर्थैकतयेन तपः क्वाप्यस्ति दुष्करं ॥ तस्य पुत्रो भवेद्वश्यः
समृद्धो धार्मिकः सुधिः ॥ २६ ॥ हतं मेवतादति ॥ ॥ पूरणतीर्थसः भपस्यात
वधुः याडुगदतसा गुनिकायवश्यपुयिवः समस्तनंगायुवः धर्मियुजाः
नीजुई ॥ २७ ॥ तथावाक्तं ॥ अर्थागमो नित्यमरोगितावः प्रियावः भार्याप्रिय
वादिनी च वश्यश्च पुत्रोऽर्थकारि च विद्याधर्मावलोकस्य सुखानितानि
॥ २८ ॥ हिंथं दामदुविकः भरोगीजुयः सतेऊनकरातं थमयथेखः रुक का
यथवश्यः विद्यातवस्तुदुविकः अष्टनाम्बाडुवोडुगयासुखः ॥ २९ ॥ तस्कथ
मिदानी मेतेमम पुत्रागुणावतः कियतां ॥ ३० ॥ अथ गथः जि कायेपतिगुणः

हित
४

वन्तजुयके ॥ यज्ञोच्यते ॥ ३१ ॥ गुगुलतिमित्रत ॥ भायः कर्मवचित्तं वि
धाति धनमेव च ॥ पंचैतान्यपि सृज्यंते गर्भस्तस्यैव देहिनः ॥ ३२ ॥ आयुर्वल क
र्मविद्या केसे वासे मृत्यु च ते गर्भसं वोस्यति स्पं देवन सृष्टिया उन्नरो ॥ ३४
किंच भवश्यं भाविनो भावा भवन्ति महतामपि ॥ नगत्वं नीलकस्य महाहि
शयनं हरे ॥ ३५ ॥ ह्यनधारसा ॥ देवनयानागुर भवश्यं जुयिव तव धनुधा
यमडु उथ्य महादेव धिउदिगम्बर याडा वजुल कर्मत महाविलु सेष
नागस्थेन कर्मन ॥ ३६ ॥ अपिच यदभाविन तर्भावि भावि चेन्न तदन्य
था ॥ इति चित्राविषयाय मागदः किन्नपीयते ॥ ३७ ॥ रुनेत्रिभ्यथथ्ये देव
नवियागुर मदयिव मधु देवन मवियागुर दईवमखु च चिंता हाऊन रोग
विष फुलकु औषधि तोनेमतेवरा ॥ ३८ ॥ स्ततृकाय्या क्षमाराणां केषां चिदा

पदे
४

लस्यवचनं ॥ ३९ ॥ अथ कार्ययाय मफवपति स अलसियारवथुका ॥ ॥
यथा ह्येकेन चक्रेणा नथस्य गतिर्भवेत् ॥ एवं पुरुषकारेणा विना देवं तसि
छाति ॥ ४० ॥ गथ्यधारसा ॥ घृत्वा क ह्यवाकन रथ ह्यवाके मजिव चथ्यं जल
ह्यवाक देवं ह्यवाकन रथ ह्यवाक ॥ ४१ ॥ कार्यसिद्धिजुर्इव ॥ पूर्वजन्मक
नं कर्म तदेव मितिकथ्यते ॥ तस्मात्पुरुषकारेणा यत्नं कुर्यादतेन्द्रितः ॥ ४२ ॥
पूर्वजन्मसयाङ्ग कर्म देवधाय च तेन पुरुषार्थस्तन आलस्यतो लताव य
नयायमाल ॥ ४३ ॥ काकताली वयन्पात्रं दृष्टुमिति धिमग्नः न स्वयं देव
मादत्ते पुरुषार्थमपेक्षते ॥ ४४ ॥ कोषन तालसिद्धि सवोडाथ्यं रुवनेचो न
सां देवन लाहातस मविव ॥ पुरुषार्थस्वयावचोनिव ॥ ४५ ॥ यथामृत्पिरातः
कर्ता कुरुते यद्यदिच्छति ॥ एवं मात्मकनं कर्म मानवः प्रतिपद्यते ॥ ४६ ॥ गथ्य
वाग्वडात ययायया कुस्मारेन उपात च ते कर्त्ता थमयाङ्गकर्म मनुष्यनलाइव

हित

५

तथाचोक्तं माताशत्रुः पिता वैरिर्ध्वलोयेत नपाठितः शोभते सभाप
धो हंसमध्यवकोयथा थथेधायाडु मामंशत्रु ववंशत्रु ग्वसमामन
वधुन मोवाभाबल मसेन कल छानधालसा सभास वोऊव हेसया
दथुस वकवोऊथें शोभामलाईव रूपयौवन सम्पन्ना विशालकलसे
म्भवाः विद्याहीनानशोभने निर्जन्धाइवकिभुका रूपयौवन नगाक
भीतकलस वुवथजुल विद्यामसलऊव नमसाकलाहा वुथं सोयजोव
भीतथं वार्थ एतच्चिन्नयित्वा सराजा परिणित सभांकारितवान् भो
भोः परिणताः श्रूयतां भक्तिकश्चिदेवंभूतः त्रयानां मम पुत्राणां नीतिमुन्मा
र्गमा मिनां नीतिशास्त्रोपदेशेन पुनर्जन्मकरिष्यति भूते विंतरपाव
रजा सुदर्शनि तं परिणित सभादयकलं भोभो परिणितपति उः सेविज्याकु
ने खअतछि इनापयायेधकं थथेऊन परिणित सुनुंडुरा गथिऊ परिणित

पदे

५

धालसा स्वस्मजिकायेयति नीतिमसव मपुलेसजोनावोऊ नीतिशास्त्रुड
पदेश वियाव पुनर्जन्मथेऊ के फुवडुराधकंधाल यतः कावः कावनसस
र्गाइते मालकटिद्युतिं तथासत्संतिधानेन मूर्खोयातिप्रविगातां छान
धासा खाललुं वसें सगर्तनतयान मर्कटमतिथेऊन थथं सज्जनसं सगर्त
न मुखजानिजुयिव उक्तं व हीयते हिमतिस्तावद्दोनैः सहसमागमात् स
मैश्च समतामेति विशिष्टैश्च विशिष्टतां धास्यतयाइ हीनजातिवनाप
जुसा हीनमतिंजुईव दथुजिवजुलसा दथुजिजुइव भीनस्मवजुलसा श्रेष्ठ
जुईव भवान्तरे विष्णुशर्मानाम महापरिणित सकलनीति शास्त्रतत्व
ज्ञो ब्रह्मस्यति रिवाववीत् थभवसास विष्णुशर्मा धायानाम महाप
रिणित समस्त नीतिशास्त्रसव तत्वसव ब्रह्मस्यव तंतुत्य थस्मत्त खहलं

हित
६

देवमहाकुलसंभावा. स्तेराजपुत्रा. नीतिंग्राहयितुं शक्यते भोमहा
राजमहाकुलसंभवा. स्तेराजपुत्रपति. नीतिसयिवरवधारं यतः नाप
येनिहिनाकाचित् क्रियाफलवेती भवेत् नव्यापालशतेनापि. भुक्वत्
थतेवकः. उजोगन. स्यनडाव. दुग्गासयीव. थवक्रियायादोन. उद्यम.
यातडाव. भदुनख. रुयाथ. वोहरणारव. रुय. सयिवमपु. अन्यत्र अ
स्मिन्नुहिनिर्मले. गोत्रे. स्वपत्यमपिजायते आकरेयमरागानां. जन्मकावम
ने. कुतः. विष्णुशर्माधायताम. वांसासासं. राजायाके इनाप गथ्यधा
रसा. पमरागया. स्वातिस. स्वाजायरपमदेथं. थथैकुलवन्नसयापुत्रवि
द्यावंत. यायजिवधकंधाया अतः घरासाभ्यनरेण. तवपुत्रा नीतिंग्रा
हयितुं शक्येस्मि विष्णुशर्मासं. धार. मोराजेस. छलपोलसपुत्र. पुरा रु

उप
६

नीतिसयके. जिवरवधकं. राजायाके. यिनापारव राजासवितयपुरः सं
पुनरुवाच राजासंविनति. यानाव. विष्णुशर्माया. हवनेधारं कीटोपि
सुमनः संगोदरोहति सतांशिरः अस्मापियाति देवत्वं. महद्भिः सुप्रतिष्ठितः
स्वातस संगजुवनकीर. सर्जतया. शिरस. चोनवनं सर्जननं. थापनायाऊ
नं. ल्वहदेवजुल थथं. जिवायेपति. छलपोलं. सवसंसर्जन. ज्ञानिजुयिवः
अन्यत्र यथोदयगिरौ डव्यं. नविसंगेन. दीष्यते तथासत्सन्नि कर्षणा
हीनवर्गोपि दीष्यते गथ्यधारसा. उदयगिरि. पर्वतः. सबोड. वसुसमस्तं
मूर्यायातेजन. समस्तं तेजवंतजुलं थतोथं. सत्पुरुषव. नापचोनडाव. हीनः
जातिसं. तेजवंतजुलं तदेतेषां मस्मत्पूत्राणा. मुपवये. ध्वनाभवन्तः प्रमा
गा. मित्पू. कातस्य. विष्णुसर्मागाः. सबक्रमानपुरः सराजापूत्रान्. समर्प्ययामास
थतेन छेन जिवायेपति. विद्यावंत. यास्यपसन्न. जुयेमालधकं. राजासं. विष्णुः

हित
७

शर्मायाके पुत्रपतिलवहृतं अथपासादपृष्ठः सुषाणविद्यानां राजपु
त्राणां मये पुस्ताव केमेरा सपणितो ज्यवित्र चनेलिराजपुत्रपति राज
गृह्या विला थायस बोडन विष्णुशर्माणा भाज्ञादयकारं कायेशास्त्र
विनोदेन कालेगच्छति धामना व्यसनेन जुमूर्खानां निद्रया कलहेन वा
भोरजे नृजानी पुरुषन नानाशास्त्रस वेततयाव कारहनिव मूर्खसरा रे
द्वयकाव जुल्वाडनव मिसावाडुयाव कारहनिव तद्रवतां विनोदा
य विवित्रां काक कूर्मादिनां कथां कथयामि विष्णुशर्मानधारं भोरजपु
त्र छिस्करस्य विवित्रकथा कोखया कापत्यया कथाकने विन्नतस्य नेऊ
मालधालं राजपूत्रैरुक्तं कथ्यतां राजपुत्रपतिस्पनधाल भाज्ञादये
किनेधकं विष्णुशर्मावाव भृगुतसं प्रतिमित्रलाभः पस्तयते विष्णु
शर्मानधाया मित्रराभयारव रूप आदीया श्रोत कनेडेऊनेधकं असा

उप
७

धना विन्नहीना बुद्धिमन्तः सुहृत्तमाः साधयन्त्याशुकार्याणि काक कूर्मम
गाधवः धर्मसाधारणतया धनमायाव तव दुःखन चोतवेलस बुद्धिवंत हे
तिया प्रभावत कार्यसाधारण मित्रयायया कारणास कोख कापरे बला दु
ध येस मित्रजुवयाव राजपूत्राडुव कथमेतत् राजपुत्रपतिस्यं पोलथा
व भिनकं कडाव विष्णुशर्मावाव अस्ति गोदावली तीरे विशारः शाल्म
लीतरुः तत्र नानादिग्देशादागता राज्ञो पंक्षिणो निवसन्ति अथ कदवि
द्वसन्नायां रजन्यां चरमाचर बूडावलं चिति भगवति कुमुदिनि नायके चन्द्रम
सि लघुपतन कोनाम वायसः प्रबुद्धेः कृतान्तमिव द्वितीयं पाशहस्तं व्याधय
मपश्यत् गोद्वितं गोदावली तीर्थया तिरस अतिताहाक सिमासिसि
मादस्यं बोडुश्च सिमास नानादेशान् चतुर्दिगन्तवयाव पंक्षिपति वसरपं बो
डुश्च तं लि चिभाय तमसवर अष्टावल पर्वतस चन्द्रमा बूडामणि बोडुथ

हिन
८

चोउवेलास. लघुपतनकनाम कोख. रेहनचायाव. जमव. उथेदव्याध. पा
रजोउगव. वलखन तमालोकाविनयेत अद्यपातरे. वात्रिष्टदर्शित
नजानेकिमनिष्ट. दर्शयिष्यति इत्युक्त्वातदनुसक्रमेण. व्याकुलश्चलितः
धनंलि. थलघुपतनकन स्वयाव. मनन. चित्तर्पा. धनितेवलं. मभिउ. सः
स्वयमाल. दुमभीउ. सोयमालिवरवस थनेधयाव. व्याधायालिवलिवः
वनं शाकस्थान. सहस्राणि. भयस्थान. शतानिव. दिवसेदिवसेमूढ
माविशान्तिनपरिदुतं शोकजाययिव. थायस. दोलहिभय. नारय
पिवथायस. शतहि मूर्खन. अज्ञानिनंलाइव. निसंखान. तोलताव. वोउ
स. परिदुतधाय. अन्यत्र विषयिणामिदं. मवश्यंकर्त्तव्यं उन्हायो
ठोयवोद्धव्यं. महप्रयंमुपस्थितं माराव्याधिशोकानां. किमयमिष्यति
यति विषयोंगृहस्थ. अवश्यंचार. वीवासोयमालं तवभयजुवः

उप
८

वेलस. वयथउगव. चायकेमाल. छानधारसा. मृत्युरोग. शोक. थोआदि
नकुजुयिवरवसधकं. सेयमालख अयेवतेन. व्याधेन. तरादुलक
रणानवकीर्यजालंविस्तीर्णं अस्मिन्नेवावसरेवित्रगीवोनाम. कयोत
राजःसपरिवारेवियतिविसर्प तरादुलकरागतवलोकयामास ततःस्त
रादुलकरणा. लुघ्नानकपोतान. पुत्पाहकपोतराजः कुतोऽत्रनिर्जनेत
रादुलकराणानांसम्भवः तन्निरूप्य. तांतवभडंयश्यामि. प्रायेनानेततः
रादुलकरणालोभेना. स्माभिरपितथाभवितव्यं थनंलि व्याधान.
रेवने. वोकि होलावतयाव. जालपाश. कुलं थवेलस. वित्रगीवनाम
वलखुनियाराजा. अनेक. वलखुनि. सहितन. आकाशस. वोसेवलं. थ
वेलस. थशवरणा. पाशकुस्यंतयाथायस. वोकि होराव. तवरवताव. व

हित
९

लखुनिपनिस्पं जुतवनेतेनं श्ववेलस. श्वराजावलषुनितधालं थथिंम
नुष्याथायमखुले थथिंनिर्जनवनस. निपुतमयासें श्ववोकि. नयेमतेव
धकं चित्रगीवनधालं थथ्यजुयफुव कंकरास्पतुलोतेन. मग्न
यंकेसडुदरे. हृद्व्याधिरा संपाप्तः पथिकः समृतोयथा कंकराया
लोभन. लसवल वनिजालछल. मधुपंकसडुनकाव ज्याथधुनं मोवक
लं श्वतोथे. वोकिसलोभचातोलेन छिजिसकल्पं मोयफुवधकं राजाव
लखुनितंधायाव कपोताडुव कथमेतत् थथ्याछिराजावल
खुनिनधायावडुनाव. पजावल खुनिनंधाया. अमोघगथाकं सोपवी
त् अहमेकदादद्विराणारंगप चान्नपश्यं स्कोद्व्याधुः सुत्नातकुशह
स्तः सरतीरेवुते. भोभोपांठाइदं सुवर्गा कंकरांगुत्यतां ततोलोभाकृष्टेन

उप
९

केनचित्पान्तेनावलोकितां भाग्यनेवतदपिसंभवति पजावलषुनित.
अमोघगथ्यधयाव. राजावलखुनितधालं गवसिनंदिनस. जिरुकानर. दक्षि
राणरापस. वनेतेनावेलस. जिनखना थगुलिष. जिनकने. छपनिसेननेव
धकंधालं. छगुलिथायस तीर्थयात्रीरसवोनाव. कुशजोनाव. मोल. लुया
व. ज्याथधूकसस्यन सुवर्गा कंकराजोनाव. रसवोडं. श्ववेलस. लसवल
बनिजालछल. सरतावधालं. भोभोवनिजालधकं. थसुवर्गा. कंकरावि
यधकं. धायाव. श्ववेलस. वनिजालछल. लोभन. नासजुये. याकाररासः
मननंचितरपावधालं. थमनास जुयीव. थमनंमशिव. जिभाग्यन. धुया.
लाहातस. चोतजुलसनं. लायदयेफुवधकं. चितलपर किंत्वस्मिन्न
नर्थसंदेहेषट्त्रितविधिः यतः अशिष्टादिदृष्टान्तेपि. नायतिर्जीयते शुभ

हित
१०

यत्रास्तिविषसंसर्गो मृतंतदपिमृत्यव किंतु सर्वत्रार्थजनिप्रवृत्तौ संदे
हस्य तथा चोक्तं न संसयमनाहृत्य नराभक्षारिण्यप्यति सशयं पुनरा
रुच्ययदिजीवती पश्यति समस्तं संसय मनुजवत्सया संपदस्नायम
उ. सशय यवत्सया स्वातले सुखमडु धकं मननं चिंतलयाव कंकराव
धकं व्याघ्रयाकेधारं व्याघ्रालाहानथरुकावकेन मनुष्यतया लंछ्य
विश्वासगथाधकंधाया व्याघ्रउवाच इनामी महंस्त्रानशीलादाता
गलितन खदना कथं न विश्वासभूमि! व्याघ्रनधारं भो मनुष्य जि
मोलकुर्याव सुविशीलयानाव दानविय या उंचोना जि वा रुसि हाल
यथिं स्मयाके गथा छन विश्वासमच्छाना यतः इत्याध्ययनदाना
ति तपः सत्यं धृतिः क्षमाः अलोभ इति मार्गो यं धर्मश्चाष्टविधः स्मृतः

उप

गोहितं धर्मशास्त्रं सारं स्पष्टं तया उ. देवपूजा याये स शास्त्रपरपे दानयाय
तपयाय सत्यं क्षम धृति जुय क्षमा वंत जुय लोभिमजुय थव्याता धर्म
या मर्जात धाय तत्र पूर्व श्रुतवर्गो दम्भार्थमपि सेवते अपरस्तु व
तुर्वर्गो महात्मसुपतिष्ठितः थय्यता जातिन वार्य ग्वहितं अहंकारा
वर्य फुव मेव यता धर्मिष्ठ नजुको चल्यधकं मम वैतावा लोभ विर
हि येन स्वहस्तगत कंकरा अपिय स्मैक स्मै विदुः मिच्छामि किंतु त
थापि मनुष्यान् व्याघ्रः खादति नि लोकप्रवादो उन्निवारः मनुष्यया उव
ने व्याघ्रन धाले लोभमडु जि थवलाहात वो उ सुवर्गा कंकरा सुयात जुलसां
उपकार याय नि मिर्त्तिन जिवितस धर्म आत्मा जुया थथे जुस्य हस्यतं व्याघ्र
गा मनुष्यन जुवधकं अपज सारं स्पष्टं तया ख यतः गता नुगतिको लो
क कुहिनी मुपदेशिनी यमारायति नो धर्म यथा गो घूमपि विजं मया च ध

हित
११

मर्माशास्त्राण्यधीतातिष्ठन्तु प्राणायामात्मानोभिष्टा भूतातामपिते तथा
आत्मोपम्येत भूतानां दयां कुर्वन्तिसाधवः जितधर्मशास्त्रनेतंतया
दुकतेऽनोधकं व्याघ्राणमनुष्यातकनं थवभात्माव परभात्माव उति
भालये थवशरीरभालयं मेवदद्या याकस्मं साधुपुरुषधाय अप
रं च पुत्राख्यानेव दानेव सुखदुःखप्रियाप्रिय आत्मापम्येतपुरुषः पुमा
गामधिगच्छति त्वंचदुर्गतिस्तेतनुभ्यं दानं सयत्नोहं भोमनुष्य छि
दुर्गति तोसत थतेन छनत थसुवर्गा कंकरा विधेभालपाधकं व्याघ्र
गांधालं तथाचोक्तं दण्डिं नृभरको नैयमा प्रयच्छेन्धो धारं व्याधितः
स्यो धैर्यपथं तिरुज्जनुकिमोषधं गथ्य धालसा परमेश्वर कृष्णस्यं जु
धिष्ठिराज्ञाकनं दण्डियात दानविय धर्म तवधउ इश्वरयात दानवियनि
म्फल गथ्य धालसा रोगीयात वषदियानातं निरोगीजुयिव रोगीमनुवस्स

उप
११

यात वषधीयानां छुपयोजन थतोथ्यं दानव्यमिति यदानंदीय
ते अनुपकारिणो कालेदेशे च पात्रे च न दानं सात्त्विकं विदुः जोग्यस्य
यातवियादान उपकारमया कल्पयात भीड कालस तीर्थदिशस पात्रया
त थदान सात्त्विकदानधाय तदत्र सरसि स्नात्वा सुवर्गा कंकरा मि
दं गृह्णात ततो यावद सौस्त्रातं पविशति सरः भावन्महापंकं निमग्नः प
लायतु मक्षमः तामहं मुत्पाय यामिती शनैः शनैरुपगम्य व्याघ्राणधः
तोऽविनयेत् व्याघ्राणधालं थतेन थकंकरा छनतविय अमोपुपु
लीस मोल ऊयाव कालबाधक धयावनेताव व्याघ्रयावंचनत सुवर्गा कं
कनस लोभवायाव काययाताव पुरीस मोल ऊरवनाव पंकसतुतं
लोहीवने मफ्याव व्याघ्राणधालं जितथकायमखा आसेऽधास्यं तव

हित
१२

साराधायाव मोडस वानकाताव विन्तरपरं नधर्मशास्त्रं पठती
निकाशां नवापि वेदाध्ययनं दुरात्मनः स्वभाव इवात्र तथा विचार्य
ते यथा प्रकृत्या मधुरं गवां पयः गन्धधालसा धर्मस्यै शास्त्रं पठ
यानं वेदशास्त्रसामां दुरात्मा स जुलुज्जव भिने मदो थव स्वभावपुय
मड साया डुडुवाकु सवारजुवथं थव स्वभावतं नास किंच अव
शोदिय विज्ञानां हस्तिस्नानमिव क्रिया दुर्गभाभरा प्रायं ज्ञानं भारः कि
यां विना गन्धधालसा क्रियावन्त मजुवसया ज्ञानशात्र दुर्गगस्त्रि
आभरणा त्रियेकाथं तन्मया भडकं न कृतं यदत्र आतात्मके विश्वास
ः कृतः तथा युक्तं सर्वस्य हि परिक्षेत स्वभावो ते तरे गुणाः अतीत्य हि गु
णान सर्वान् स्वभावो मूर्ध्नि वर्तते इति चिन्त्यन्नेवां सो व्यापादित अतो हं

उप
१२

बुद्धीमिकं करणस्य नुलोभनेत्यादि तत्सर्वथा विचारितं कर्तव्या थ
तेन जननमभित कार्ययाङ्ग जिविश्वासत मोचकाधका नितिस लूयादव
गन्धधालसा समस्तया परिक्षा याये स्वभाव गुतसमखु यको गुणा स
लसां थव कपालस बोस्य रुको जुईव धकं व्याघुरा मनुष्यतलः थथेध
क चित्रगीवन पुजावलखुनिकतं थतेन कं करणया लोभन मनुष्य
मोकथं छिजिमोचके फव बोकिस लोभतय मते वधकं तथा बो
कं मुजीरामन्नं सुविचक्षणां सुतः सुशासित स्त्रीनृपति सुसेवितः सुचि
त्य बोक्तं सुविचार्य यत्कृतं सूर्योर्ध कालपितयाति विक्रियां गन्ध
धालसा जीराविनकं नया अन्नमिं विचक्षणा काये थव वसा सवनसांमिं
भितकं सासनायाङ्ग नया स्त्रिथव वसा सतयेभिं थव भितकं सेवरपंतया
राजा विन्तरपं लूयावचन भितकं विचार याताव याता कार्य थतेताव

हित
१३

कारसं. ग्वानं वि कार. मलाक. थथ्या कस्मया. सदा कालेभिं
सतत्तुत्वा कचिस्कपोतः सदर्थ उवात्रः भाः किमुच्यते दृष्टानां कचनं
कार्यमाप. न्काले शुपस्थिते सर्वत्रैपां विचारेण. भोजनं नापि वर्त्तत
थथे राजा बलरुति. यावचनड. नाव. सुद्धि नो ह्मस्व लरुति. तमवा
यावधात्तं. अमोषकु. ज्पाथयावचन. नहु प्रयोजनयाय. जियाव. अ
मथा. नीपुतया नाव. जोतसा. अन्नधाया परार्थ. हुनयं मुम्बारे
यतः संकाभि. सर्वमाकांते. मन्नपातश्च भूतले निहर्त्ति. कुतकर्त्तव्या
जीवितव्यं. कथंनुवा समस्तवस्तुसं. संखाया उं. जोतसा. यतथ.
नेन. श्वजीव. रक्षारणे. मुम्बाल. धकंधाया तथा लुक्तं ईशुर्घृ.
शीत्वसंनुष्टोः कोधिनो नित्यशहंकितः परभागपोपजीवीव घडेते दुःख

उप
१३

भगिनः सदा ईर्ष्याया उन्नवस्म. रज्पास. संतोषमनुवस्म. सदां कोधी
रिथं संखान. मतोलुस्म. मेवया. भाग्यत. स्वाङ्गवचोतस्म. श्वतेताजुव.
सदुरीधाये तत्तुत्वा सर्वकपोताः तत्रोपविष्टाः यतः सुमहान्यपिश
स्त्राणि धालयता. वहुश्रुताः दुन्नाः संशयानां च क्लिश्यन्ते. लोभमोहिता
ः थथे छिद्रम. वलपुतिन धालुनं. व. वलरुति या. बचनते नाव. वोकिहे
लातव. धायस. सकले. जुतवन्. गथ्य धालसा. महातवधड. स्म. तातिप.
गिरितन. धायावचन जुलसतं. परबोधनायायेया कारणास. लोभहाङ्ग
मोहया कारणास अनन्तरं सर्वसूत्रसं. किलितजालेन वद्धाः यस्यव.
चतान्ते. तत्र विलम्बितास्तं. सर्वतिलस्कुर्वन्ति थनंलि. समं जालेन के
डाव. महादुरवी. याङ्गवचोङ्. बेलस. समस्तस्य तंधालं. अमयावचनथुका

हित
१४

धकंन्वातं तथावोक्तं नगरस्यायतो गच्छद्सिद्धे कार्यसमफलं यदि
कार्यविपत्तिः स्याद्सुखास्तत्र हन्यते गथ्यधालसाहोकार्यसं. रूपा
वनेमते वरूपाव. ह्यंमते व. गथ्यधालसा. याना कार्यसिद्धजुलसा. उति
फल. याऊा कार्यसिद्धमजुलसा. वनथुकाधालधकं. सकसेनंथथ्यधायुव
तस्यतिरस्कारंश्रुत्वा विजयीवउवाच नायमस्यदोष थथ्यरूपा
वोकि. तयेलोभन. जुतवऊ. सयात. समस्तपासन. केनावन्वातं. थनेना
व. विजयीवनधालं. वयातदोषमडु. दैवतहयाधकं यतः आपदा
मापस. निनाहितो. प्यायतिहेतुना मातृजंघाहिवत्सस्यस्तंभीभवतिव
न्धने गथ्यधालसा. आपदालायेवेलस. सुनातंमजुयेकेमफु. रू.
स्यतयाडु. दैवतंहको. मजुमगाक. सावाचियेवेलस. मामयात. तेनकिा

उप
१४

जुवथं अपरं च सवंधूर्योविपन्नानायापडुद्धराक्षसः ननुद्विहि
तातीतस्मृपालम्भपरिडतः विपत्कालेच. विस्मय. मेवका. पुरुषस्यलक्ष
णां. तद्वधैर्य. मवलंन्य. पतिकालश्चिन्पता विपत्तिस. थववन्धू.
तोत्तमतस्य. धैर्यरा. क्षमायाकस्मं. पंगिडतधाय. विपत्तिस. नीचस्म. काथ
रधाये. थनेधैर्यधाय. तवधनधक. विजयीवनधाया यतः विपत्ति
धैर्य. मथास्युदय. क्षमा. सदसिवाक्यतुता. पुविधिक्रमः यशसिवाभिरति
र्वसतंअतोप्रकृतिसिद्धिमिदं हिमहात्मनां गथ्यधालसा. विपत्तिस
धैर्ययाक. थवसंमपत्तिस. मेववक्षमायाक. सभास. वतुरवचन. संग्रामसभू
र. जसलायस. बांछायाक. सास्त्रतेत. सुखलाय. थनेता. गुणानसंमपन्न. जु
वस्म. ज्ञातपरिडतधाय अपरं च वदोषा. पुरुषेरोव. हातवभूतिमिद

हित
१५

ता निडातडाभयकोध.आलस्यंदीर्घसुवता गथ्यधातसा.मनुष्य
या.मभिनेयाल.थपुता ऊरुवा.जुवा.ग्याफर.तमकारि.अलशि.अरोक
संरवा.थतेमभिउ. इदानीमप्येवं.क्रियतांसंबैरे.कवित्रि.भूयजालमिप
मपक्रियतां विवयीवतंधाले.आवहुयाये.धीर्ययाऊं छिजिसकले
उलाकं.छतारीतं.सकस्यतं.वलकुस्यं.वोयेधकंधाया यतः अल्पा
नामपिवसुतां.संहतिः.कार्यसाधिक तुरोगुर्गुणात्वमापन्नैर्बध्यनेमत्र
इतिता.इतिसंविन्य.पक्षिणा.सर्वजालमादायोत्यतिताः विक्रतिवसुनं
जाक.गथ्यधातसा.भदिकगोलमुत्पाव.तवधनं.मोचकेजिव.घावमात्रत.खी
पोतडे.लाव.मन्नहावकिमिं.बंधनयाये.जिवरव थतोथंछिजि.सकवि
न्यातं.पाशलोच.फ्याऊं.वोस्येवनेधकं.वतं अनंतरं.व्याधः.मुह्ला.आलो

उप
१५

पहारकां.स्ताववलोके.धावतोविनयेत् सहतासुहृत्तं.मेजालंममविहं
गमाः यदानुतिपतिव्यने.वशमेव्यनिमेतदा थनंलि.थोसवरत.धार
भोपंछिपति.नितकुऊवतया.पाश.रूपतिस्पं.वलगां.लोचफ्यातंयउ.आव
नितरूपति.कटिन.वलउगस्यं.छपतीसकरं.जिवसासतयेजुलधकं.सवलगा
थसोयाववोनं ततःचधुर्विषयातिकानेषु.व्याधोनिहतः.लुप्तकं.व्याह
त.मवलोक्य.कपोताउचूः किमिदानीमुचितं थनसवरगा.हानोले.थ
सोयाव.खडे.मदयाव.आसवउगव.शवल.थवछेरिहावनं सवललिहावन
खडा.वलपुतिपतिस्पंधालं.आवथ.पास.फेतेयात.उपायसोयधास्यं.जत
नयाय.चिंतरपरं विवयीवउवाच मातापिता.चेतिस्वभावविनयंहितं
कार्यकारणा.तथान्ये.भवतिहितबुद्धयः मामवव.मित्र.थस्वस्व.वाहिक

हित
१६

चित्तस्याक. मेवहितजुयिब्रकार्ययादेन थवस्वभाव. थस्वता. समस्त
या. स्वाभाव. बाहिकन. हेतिदयेकेथाक थतेन थवस्वभावभित्तडाव. हे.
तियाकेवडाव. चित्ततियायेधकं. चित्रगीवनधाले तदस्मइमित्रं. हिरण्य
को. नाम. मूखको. गणकीतिरे. चित्रवनेनिवसति सोऽस्माकंपाशांहेत्यति
इत्यालोच्यसेवेति. हिरण्यकसमीपंगताः थनेलिचित्रगीवनधालं. भावः
जि. हिरण्यकधाया नाम. छुछुल. गणकीतीलस. चित्रवतस. वसतपंचोडः
थयाकेवडाव. छिजिस्पं. थपाश. फेतकरवने. धकं. सकले. बलधुनिया. स.
भासभालं. भाव. छिजिहिरण्यक. याकेवनेधकं. हिरण्यकश्चतत्र. सर्वदा
पायसंकया. शतदां. विवांकृत्यानिवसति ततः कपोतानां पातभयचकि.
तल्लुलीस्थित हिरण्यकरासदाकारं मेवयाके. उपकारयाये. इच्छायाडं.

उप
१६

शतछिछुयाल. दयेकावचोतं थवेलस. थवलखुत्रिवोस्वेवनया. सदृता
याव. हिरण्यक. ज्ञानाव. सुमकंचोतं. चित्रगीवडुवाच. सखेहिरण्य
क. किमस्माकं. नसंभाषसे. हिरण्यकस्तद्वचनमारो. संभवंचि. लोक्यविव
लोचिसृत्पाह. आः पुरणवास्मिपिय. सुहृमे. चित्रगीव. पाशवंडाश्चतान
वलोक्यविस्मयं. क्षणस्थितोवाच. सखेकिमतत्. चित्रगीवावदडु. मित्र
किमन्येत्. अस्माकंपाक्तनजन्मडुःकृतविवेचितं. थवेलस. संखेमाचि
त्रगीवन. हिरण्यकयाकेधालं. भोमित्रहिरण्यक. छान. छितवोमधाया. थथे
धायासरतायाव. हिरण्यकनपिसोयाव. भानन्दनं. हेमित्रजिभाग्यतरवतं.
जित. पूर्वजन्मसयाता. पूरणयाफलन. छथिग्वमित्र. दर्सनयायेदत्त. थथे
धक. हिरण्यकया. वचनडु. नावधालं. भोमित्र. जितमेवता. तिमित्रितमखु

हित
९)

जितपूर्वजन्मस. जिनयाना. पापन. जिथधिं पाशतकेनं. थपाश. फेनेमा
लधकं. हिरंगपकयाकेधाले रोग. शोक. यतिताप. वंधनं व्यसनानिच
आत्मापराध. वृक्षाराणो. फलान्यनानिदेहित थनचित्रगीवतधाले. हि
रंगपकयाके. भोमित्र. रोगि. शोकसेनाप. वंधन. मभिन. एसजोव. थनेता
पूर्वजन्मस. पापयाना. याफल गथधालसा. सिमास. सिसवथं जन्म
स. फलरपिवधकं तदुत्वाचित्रगीवस्य. वन्धनं द्योत. समुपसर्गति
थनेचित्रगीवयावचनडे. नाव. हिरंगपकरा. पाशफेनेनेनं चित्रगीव
उवाच मित्रमामैवं रूषामस्मदा. धितानां पाशां तावदुच्छिन्दि हिरंगप
कोप्याह अहमल्पवलोदनाश्च कोमला. स्तदेतेषां पाशेष्वेतुं कथमहं स
मर्थो भवामि तथावन्मेदन्तानुदृष्टि. तावज्जवतः पाशश्चिन्नमि तदने

उप
९)

न्तां यथाशक्यं. मेनेषां मपि पाशां द्येत्सामि चित्रगीवावड्ड अल्पवकिं
तु यथाशक्येणैव भवता वन्धनान्यपनय हिरंगपकेनोक्तं. आत्मपरित्या
गेन. यदा धितानां रक्षणांतं नीती विदंनसेमतं चित्रगीवत. थवतिपा
शफेनेतडाव. थवमफेनकं. मेवयानि फेनकेमाल. थसकल. सेवकजिथ
पतिमयाफेनेधकं. चित्रगीवरा. हिरंगपकयाकेधाले थनहिरंगपकत
धाले. हेमित्र. जिवाक. जिसरी. कोमार. जिनथसकलया. पाशफेनेमफ
या. जिवा. तोकधुयिव. जिनफकोफेने. मखाधयाव. थनचित्रगीवतधारं भो
मित्र. ममथेजुसेहरसतं. थवपारा. त्याजलपं. मेवनि. रघलयेमालं. थथे
धक. नीतिस. हायाड आपदर्थ. धतरक्ष. दारारक्षधतैरपि. आत्माने

हित
१८

सततं रक्षदौर्लपिधनैरपि गथ्य धालसा विपत्तिं जुयीवया कारणा
सधनरक्षापंतय धनसितं रक्षये मिसाजनमाल मिसाजनयासितोर
खाय्यथवसरीर रवाये थथेधक चित्रगीवस्यं हिरण्यकयाकेधालं
अपरं च धर्मार्थकाम मोक्षाराणां प्राणासं स्थितहेवतः तानि घृता किं
हता रक्षता किं न रक्षितं ग्वतपुलोकत धर्म मोक्ष काम अर्थ थ
पेता साधारणे थवशरीर मोरुगव थप्येतामोक् थनेयाकेन परोपका
रयाय तवधन धर्मलाकधकं चित्रगीवोऽवडत् सखेनीतिस्ता
वदीदृश्यव कित्वहमाशीतानां दुःखं सोऽमुमहमसमर्थः चित्रगीवत
धालं भो मित्र नीतिसल्लाङ्गंतयादु थवस्केभाश्रय याऊ सेवरपास्रं या
दोषमोचकेमफतऊव वस्त्रयादु धर्मधकं अपरं च धनानिजिवि

उप
१८

तैवैव यार्थे पाज्ञउत्सजेड सतिमित्तं वारं व्यागं विनाशनियते सति
धनं जीवंथमसेवलपुस रक्षयेयातथुखा धर्मधाये थवके सेवायाक
स रक्षायये मफतऊव जीवत्यागयायेभिं धकं चित्रगीवतधालं अय
मपराश्वासाधारणो हेतुः जातिद्वयगुणानां भ्रूसाम्यमेघां मयासहा मत्स
भूत्वं फलं बुहिकदा किं त्रप्रविष्यति जिभिनस्वभावजुयाव दुयाये
थवसगगा रक्षायायमफतऊव जिदुप्रभूवधकं अन्यच विनाव
नैतमेवंतेतभ्यजतिममानिकं तमेपारावयेनापि जीवयिताममाश्रिता
न भो मित्र हिरण्यक थपतिस्पं जेगरांमतो लतु थधिगुंसेवकपति
जित गथ्यतो लते जिपारातो लतेभिं थपतिरक्षायाय मफतऊव म्या
नायादु प्रयोजनधकं चित्रगीवतधालं मान्समूत्रपुरीषास्थितिर्मिते

हित
१९

ममपुंगो विनेश्वरेतवाय्यास्था. यशपालयेते. मित्रमे भोमित्रहि
राणक. ला. वो. वि. कोस. श्वपेतात. दयंकतया. सारि. थथिंगु. शरि. क्ष
रामात्रनमोयु. थथिंगुशरिरा. जसलाय. परोपकार्याये. भोमित्रधकं
वित्रगीवन. हिराणकयाके. रूया पश्य यदि नित्यनित्येन निर्मलं
मवाहिना यशः कायनलभ्येत. तत्रलं दुर्भवेत्त्रकिं भोमित्रहिराण
क. थथिं. मसुत्र. धारीशरिल. थथिंगुशरिलरा. जसलाये. मदतजव. श्व
शरिलयादुयोजनधकं यतः शरीरस्प. गुणातां. दूरमत्यन्तमन्त
रं. शरिलराविधसि. कल्पान्तस्थायितो. गुणाः शरीर. गुणावतापा.
क. गथ्यधालसा. शरीरसा. क्षरामात्रनंसिईव. गुणाधाय. परार्थ. कल्या
नसंवेतिवधकं इत्याकर्णो. हिराणकः प्रहृष्टमनां पूलकितः सत्र

५५
१९

वाच. साधुमित्रसाधू. अनेनाश्रितानां. वात्स्य. त्येतत्रैलोक्य. स्थापिप्रभृत्वं.
त्वयिपूज्येते सर्वमुक्तातुसर्धेषां. बन्धनान्ति. तेन छिन्नानि थोतेजुस्तु
हिराणकत. आनन्दजुयाव. भादरयानाव. पूजलयाव. धालं. हेमित्र. वित्रगी
वधकं सखेवित्रगीव. सद्यथात्रजालबन्धन. विधौमतिदोषमाशक्यान्यव
ज्ञानकर्तव्या थथेवित्रगीवन. धायावचननेकाव. हिराणकया. आन
न्दवित्रजुयाव. धालं. हेमित्रवित्रगीव. धन्य. धकं थथिंगु. पुरुषछि. छिन
यानापूरापत्र. त्रैलोक्ययाप्रभू. इन्द्रादिदेवतानं. छिमां न्ययायेमालधकधाय
समस्तवल. पुत्रिया. याशफेकाव. हिराणकत. अनेकप्रकारणा. वित्रगीवं आ
दरयानाव. धालं. भोमित्रवित्रगीव. दैवत. हयादोषनं. दैवतदुका. पाशान्छि
केनं. आवृद्धिवित्रस. विषादजुयेमतेवधकं. हिराणकत. धालं यतः योधि

हित
२०

काद्योजन. शतात्यशपनी. त्यांमिखेखगः सस्वपात्रकालस्तु. पाशवन्धन
पश्यति गथधालसा. शतद्वियोजन. कोडे. चोड. किल. पतंग. रुंगर
पक्षि. थपति. देवन. खुडावतया. पाशनकेतं अपिच शशिदिवाकरः
योर्यहपिडनं. गज. भूजंग. मयोरपि. वंधनं. मतिमतांव. विलोच्य. हरिडनं
विधिरहोवरवात्रितिमेमतिः गथेधालसा. वन्धमा. सूर्यत्वं. देवयाजो
गरां. राहुनयासयातं. हनंमन्नहावकिसि. महाअजंगर. सूर्य. देवनयान
नं. वन्धनरातं. थतेनज्ञाति. अज्ञातिधायमजित्. देवनहको. मजुमगाक
अन्यव व्योमैकान्तविहारिणो. पिविहगाः संपाप्नुवन्त्यापदं. वध्यन्तेतिपु
निरगाधशरीलान्मत्स्यासमूहादपि इतिनेषुकिमल्लिकिंसुवरितंकःस्थान
लाभेगुराःकोलोहिव्यसनः प्रसारितिकरो. गृ. रुति. हरादपि आकाशस

अप
२०

वारपंस्कान्तजुव. पंदिगरा. समस्तयो. आयदात्नातं. अथहासमूड
चोड. ऊयां. वन्धनजुल. थतेन. सुज्ञाति. सुअज्ञातिधाये. थवशरिर. थव
आधीन. दयिवमखु. देवनहयाथे. ताइनेचोनसां. कालरा. ग्रामयुव
इतिप्रबोधाति. थंरु. त्वालिप्य. चित्रगीवःपस्थापितःसपरिवारे. यथो
पदिष्टदेशानुग्रयो हिरण्यकःस्वविरंपविष्ट थप्रकारगां. हिरण्य
कन. चित्रगीवयात. बोधलपाव. थथ्यघसपुडाव. आलिंगरायानावचि
त्रगीव. थवकतकत. लितकाव. थवदेशवनं. हिरण्यक. थव. खुद्याल
सडुहावनं मथलघुपतनको. सर्वज्ञानदर्शी. शोचर्यमिदमाहः
अहोहिरण्यकःश्लाघोऽसि अतोऽहमपित्वयासह. मैत्रीमिच्छामि ततो
मामैत्रेयानु. ग्रहीतुमर्हसि तद्वत्वाहिरण्यकविवरात्यन्तरदाह कत्वं
सकृते लघुपतन. कोनामबायमौऽहं हिरण्यकोविहस्याह कात्वया.

हित
२१

सहमेवा चतलि सिमावोसवेव लघुपटन कधयानाम कोषन स
मस्त वृत्तान्तर सोयाव अतिकौडस्तुकवायावधालं गथिंस्त्रहिरंगपकया
सत्यधकं धन्यधकं थुवमित्रयायेधकं चिन्नपाव दुयावालस दुस्वया
व सरतछोलं भोहिरंगपक जिव छिव मित्रयायेधक धयाव थवेलसहि
रंगपकगधालं छसु छिगतयाधक धाया थनकोषनधालं भोहिरंगपक
जिजुईव लघुपटन कधया नामकोष थनहिरंगपकन केलावधालं छि
व जिवमित्रयायलाधक यतः यथनपूज्यते लोको बुधस्तत्तेन योज
त अहमन्नं भवाम्भोक्ता कथं पीति भवीष्यति गथ्यधालसा थमया
उनकार्यमसिधतोले ज्ञातिस्मृतं नामापकालसा जोजलपेमाल जिनसा
छिनतईव थथोन छव जिव गथ्यपितीयायेधक अपरं च भक्ष्य
क्षकयोः पीति विपत्तेः कारणां यतः शृंगालाभ्यासवद्भोसौ मृगः काकेन र

उप
२१

हितः गथ्यधालसा नयुव नसाव पीतियायेजुलसा विपत्तिगयया
कारणास गथ्यधालसा जंबुकव मित्रयातोरेन चलानवधकं धालं
थवेलस कोषन लक्षरपाडवधकं वायसोबुते कथमेतत् हिरंगप
कः कथयति कोषगधालं अमोषगथ्यधकं हिरंगपकन कर्त भस्ति
मध्यदेशेव यंकवतिनामरण्यानी तस्यां चिरामहता स्वेतेन मृगका कौत्रि
वसतः सवमृगः स्वद्वयापरिधाम्यन् दृष्टपूयंगः शृंगालेनावलोकितः
तमालोकाचितयदसौ आः कथमस्ये मासं सुललितं भक्षयामि भवतु
विश्वासं तावदुत्पादयामि इत्यालोच्योपसृत्याववीत् मित्रकुशलने स
बुते कतः समागच्छसि कस्तं जंबुकोबुते शुद्धाद्विनामा जंबुकोहम
रगो मित्रबंधुहिनो मृतवदसामि इदमित्वां मित्रमासाद्य पुनः संबधुजीव
लोकं प्रतिशसि अधुना तवानुचले शोचमया भवितव्यमिति ततः स्तावद

हित

२२

सगते भगवती मरीचि मारिनि मृगस्य वासभूमीगतौ ततः श्रम्यशा
 वायां सुबुद्धिनामाकाको मृगस्य मित्रं वसति वायसो वदति सखेमि
 त्रमृगको यं द्वितीयः मृगो बुते जसुको यमस्माभिः सह माय्यमिच्छन्ना
 यातः काको बुते वंयस्य भागलुना सह विश्वासो न युक्तः गच्छितं
 भूमीस मध्यदेशध्यातगरया समीपस चंपकवनछगुलिदुव थोव
 नस मदा सर्वकारं मित्रया ऊचोत कोषव चलाव नेस धनचलान
 थव इक्षाया आहारया नाव पूष्टशरीरया ना भरणं जुलवेलस जंबुक
 छलस्य न घनाव थजंबुकन चितरणं गथ्य थोचलाया ह्नेऊ शरी
 र आव गवेलस जुलसां लानये हितोने जतनया येधकं मतस चिं
 नरपाव जंबुक थचलाया ऊवने वनाव धालं भो मित्र चलाछ शरीर
 कसल जुवमधुला थतचलान धालं छगनया छ सुधकं थतजंबुकन

५५
२२

धालं जिधर्म बुधिनाम जंबुक थकाधकं धालं थवनांतरस मित्रवंधु
 धाये सुनं मडु सिकव उथ्यं आव छिव जिव मित्रया येधकं थेधि हेति
 हेतार्थ निख लहायाव वौंवां सूर्ये देवत्वं रूक विनावनं थतवल हिजु
 याव थजंबुक चलाया वासवनं थनं लि थचलाया ऊवने वोताव आ
 नन्दतवोतं थनं लि थचलाया ऊवया मित्र सुबुद्धिनाम कोष चंपस्वा
 नसिमास वोताव थचलाहातं भो मित्र अमो छिव नापवो नस्त सुधकं
 तेना चलान धालं जंबुक थका जिव मित्रया येधकं कर्त थतकोषन धा
 लं आपव विश्वासया तसा छफुरो तथाचोक्तं अज्ञातं कूलशील
 स्य वासो देयो न कस्य विडु मा अरिस्प हि दोषेन हतो गृहो जांगवः
 गथे धालसा थमकूलशील व्यवहार मसियालं वाश वियेनं मतेव भ

हित
२३

टिछस्रयात वासवितोरेण गृद्धस्रसिकडुवकंधाया नावाह
तुकथमेतत् काकः कथयति थथेछिजुस्तुनं चलान अमोखगथ्य
धकंडुनं कोखतधालं अलिभागीरथी तोरेगृद्धकूटनाम पर्वतम
हाचंपकवृक्षाः तस्यतीरे दैवडुर्विपांगलितयना जरंगवोनाम गृद्धः प्र
तिवसति तज्जीवनायतडु वृक्षवासिनः पक्षिणाः स्वाहारानुकि
चिडुकिंविहृदाति तेनासौ जीवति अथ कदाचिदीर्घकर्णानाम माज्जो
र पक्षिशावका भक्षयितुं तत्रागत तमायांत दृष्ट्वा शावकैर्भयाकृति
तैः कोलाहलः कृतः तद्युत्वा जरंगवनोक्तं कोयं मार्याति दीर्घकर्णश्च
तमवलोक्य सभयं हाहतास्माधुनोति संनिधाने परायतं मय्यशक्य
नुष्टानं तद्यथापापव्यं भवन्वेतत्समीपमेव गच्छामित्यालोच्योपसृ

उप
२३

त्यावुवीत् भार्यात्वामभिवन्दे गृद्धो वदति कस्तुवं सोऽवुवीत् माज्जो
रोहं गृद्धो बुते तदपसर इह नोच्ये छन्नव्योऽसिमया माज्जोरो वदति
श्रुयतां तावत्समवचनं ततो हं यदि वध्यस्तदा हन्तव्यः गोछिने गं
गातीरस गृद्धकूटपर्वतस तव धडु चंपस्वान सिछमादस्यंचोडु थसि
मास दैवतहया मिरवानमखन ज्याथ गृद्धस्रस वसलपंचोडु थया
त मेव फंगलपनिस्पे आहारमात्र अन्नवियाव म्वाचकावतव थनलि
ग्वछिनं कालसदीर्घकर्णकनाम भतिछस्रन थसिमास वसलपंचो
न फंगरचात नयेयानं वल थवेलस फंगलचातस्य थभातिखनाव ग्या
नाव कचंगारन कोलाहर शकनहारं थवेलस थगृद्धन थनसुवल
धकं हतकछेलं थनभतिनधालं छग्याय मुमाल छनकेनमस्थाव

हित
२४

कथाया गृह्णतधालं छनजिमोचकेराधकंधाया भतितधालं जित
छलपोल मोचके जोगपमखुधकधालं यतः जातिमात्रेण कश्चि
त्किंहन्यते पूज्यते क्वचित् व्यवहारं परिज्ञाय वध्यः पूज्योथवाभवेद्
गणधालसा हेगृह्ण थवथवजातिया जातिमात्र व्यवहारतिन सोभावस्व
सोयाव पूजायातांदईव वन्धनयातांदयिव मोचकांदईवधकधालं
गृधोवदन् कथंतवानुवरितं सोवविन् अहमत्र गंगातीरेतित्यस्त्रायी
नीरामिवो वृक्षवर्यरा च्छायतंचरंतिष्टमि युष्माश्चधर्मज्ञान ममवि
श्वासभूमय यक्षिणो ममार्गेपलुवंति अतोभवज्योविद्यावयो बुद्धेभ्यो
धर्मेभ्यो नमहमत्रायातः भवन्तश्चेदृशोधर्मज्ञाय नमामतिथिंरुनुपुष
ताः एहस्थधर्मश्चेषः गृह्णतधालं छिवेवहागणोधकंभतित

उप
२४

धालं जिगंगातीलस नित्यस्नानयाताव निलामासियानाव वृक्षवर्यध
लरपाव च्छायत चालपाव थथेजितयाता रूपतिस्यंजिवविश्वासया
य मच्छालेमुमाल छेधर्मीस्तधकं मेवमेव लोकन थथेधकल्लास्यंतया
दु विद्याधर्म शास्त्रउनेधक जिछनकेवया थथिंगुविद्यावंतस्संछुयाजि
न मोचकेधकं अरावपुचितंकार्य नातिथ्यंगृहमागते छेनुःपार्श्वा
तांछायां नोपसंहरतेदुमः अन्यच्च यदानभवतितदा पीतिन वचनसापि
तावदतिथिः पूज्यः जेतथवछेस अतिथियात दानधर्मन पूजलपे
मालधकधालं तथावाक्तं नृणातिभूमीरुदकं वाक्चतुर्थीवस्तु
ना रुतानेपिसतांगेहे रोगक्षिग्रन्तेकदावन घावमात्रजुलसानेले
खमात्रजुलसनं थवकेदवथ्यं अभ्यागतनवलङ्गाव भादरयायेमालं सा

हित
२५

धुजनतं मेवतामदतसां थवके दवथ्यायेमालधकं अपरं च
निगुणोऽपि सत्त्वेषु दयाकर्तृति साधवः नहिं संहरेते ज्योत्स्नावदश्च
राशालवश्मर्ति निर्गुनिकजुलसनं अभ्यागत जुलङ्गव साधूपरु
षन मान्ययायेमाल गथेधालसा चन्दमाया तेजन वाडालया छेसप
वथं गृधोवदव माज्जोहिमात्सरुचयः पक्षिरावकाश्चात्र ति
वसन्ति तेनैव ववीमि मार्जारभूमीस्पृष्टा करौस्पृष्टातिवृत्ते मयाच
धर्मशास्त्रं धुत्वावीतरागे नडुस्करवर्तमिदमथावसितः गृधन
धालं भोभो छिभति छरास रयथं पक्षिपतिसव नापतुचेनं थ
नभतिनधाया छपाहालाहातीन भूमीसधियाव छपालाहातीन थव
कपालसधियाव धालं हेगृध अमथिन भधर्म अकर्म जिआत्मा

उप
२५

समड जितधर्मशास्त्रेनेताव दुस्करवर्थावत धरलपावचेना जितअ
मथेरासने यतः परस्परं विवेदमानानामपि प्रमारा शास्त्राणामपि
सापामो धर्म इत्यत्र वैलोक्य सत्यं गथेधालसा समस्तस्पनं धया
तयाहु धर्मशास्त्रसं क्रुयासिनं तवधर्म अहिंसा थथेधक भतिनधारं
अपलं चः सर्वसिंसातिहृत्ताय नराः सर्वसहाय्ये सर्वस्याधयभू
ताश्च तेनराः स्वर्गगामिनः हिंसातो लते फुल समस्तयासितं तवधन
धारे थलपुरुष स्वर्गवनीव अपरं चः एकस्वमुल्लूङ्गमनिधतोप
नुयातियः शरीरेण समं नाशं सर्वमन्यत्र गच्छति मेवस्यायेमतेव मेवया
शरीरोवके थिं पापकुनुं मड थतेनिमिर्त्तित अहिंसातो रतानं स्वर्गराभ
धकं किवः योतियस्य यदामात्समुभयोः पश्यतान्तरं नकस्य क्षति

हित
२६

काशीतिरण्यः प्राणैर्विमुच्यते लानयां दोषमडु स्थायमतेव स्थापनासो
यमेतेव धृतेतायासिनः स्थायथिंयापहुनुमडु मर्जवमिति यडुः खं पु
रुषस्थापजायते शोकसे नानुमानेन यणेपिपरिरक्षते प्राणियासिय
थिडुः खदुतांमडु धतेन थमफ्याथ थमशकेनवाको प्राणलभायाय
माल् थथिउपारांतमेवताधर्ममडु खद्वन्द्वनजातेन शक्तेनापिप
पूर्यति अस्पदग्धादरस्वार्थः कः कूर्याडुपातकंजनं थवसुखनवन
सजायलपु सागपात कयेतथउत्तगार थथिंस्मसमस्तंजीराहंन्यवेत्त
स दग्धलपु थथिंङारे सुनानंयाडुं हृथ्याकायवधकं स्वविश्वास्य
तरुकोतरेस्थितः ततोदिनेषु गच्छ सुपक्षिरावकानाकस्य तजानीयः
खादति अथयेवामपत्यानिखादितानि त्रैः शोकात्रैर्विलपहिर्जिज्ञा मांस

उप
२६

मालप्रांपरिज्ञाय मार्जारः काटरान्निसृत्यपलायितः इतस्ततो निरूपयद्भिः पं
क्षिभिस्तत्र तरुकोटले शावकास्थितिप्राप्तानि अनन्तरश्चानेन शावकाखा
दितः इति निश्चित्य पक्षिभिः मेलक कृत्वा सगृधोच्चापादितः अतो हं ववा
मिभजानकुलशीलत्वादि धतेपकारणं भतिन गृधविश्वासयास्व
काव फंगलयनिस्पं मसियकं सिमाकस वसलपंचोनाव दीनपतिं रु
गरवात कयाव नलत्वजुल धनंलि फंगलया माम वव न थवश्मोवा
तसिकसोयाव खोयाव मालजुव सोयाव ग्यानाव धमतिविसेवनं थ
नंलि मोवात सोजुलनास्यं सिमायाकोस मवातया कोचखनाव सक
लफंगरपनिस्पंधालं हेपापिष्ट गृधधकं चानाव सकस्यनं चंदूर्गायाना
व मोवकुजुलं सुवद्विकोषत चलाकउगरव थथ्यं थमंसियासयात वा
सविय विश्वासयाय मनेवधकं चलायातकनं इत्याकरोजिंयुक

हित
२७

सकोपमाह मृगस्पृथमदर्शनेभवानपि अज्ञात कुलशीलन्यादि
तद्भवतासहकथमशयावर्दनस्य स्नेहानुवृत्तिरुत्तरोत्तरं वदित्वा थथे
कोषतथायावडेनाव जंबुक तमवायावधारं भोद्धि कोख चलाव छव
ऊवसमित्र मजुर छनं कुलशीलमसिव वृथं जिव छिव अन्योन्यजुयध
कथायाव जंबुकतधालं छजुको ग्यातु जिजुकयाउं गथ्य छनचलामित्र
जुल अथं जिमित्रयायेमालधयाव थनअमथ्यजुलसा छनधयाथं धक
पातः सर्वेयथाभिमतदेशंगता एकदातेन जंबुकेतमुनिभूतमुक्तं
सखेतस्मिन्नैकदेशे शस्य पूर्णक्षेत्रं मस्ति तदहं त्वानीत्वा दर्शयामि त
थाकृते सति समृगः प्रत्यहं शस्यं खादति क्षेत्रपतिना दृष्ट्वा पाशतत्र वि
जो जिताः अनन्तरं पुनरागतौ मृगतो मृगः पाशवद्धो विंत्तयतः कयामि
तः कालपाशादिव व्याधयाशां त्रानुमित्रादन्यः समर्थः अत्रान्तरे सजंबुक

उप
२७

तत्रागत्योपस्थितो विन्तयत फलितं तावदस्माकः कपटप्रबंधेन मनोरथसि
द्धिरपि वाक्यं तत्रोभविष्यति यतः सतस्योक्त्यमाना समुल्लिखान्यस्थिरव
राग्यपि पाप्यानि मृगस्तमालोकात्तसितो बुतो सखे छिदिवधनं त्रायसू
मांसत्वं धनलीप्रभातकाजुयाव थमथेथम जागरणाया नाव जंबु
कन कोखमडुखयाव चलाया ऊवनेधालं भो मित्रमृग थवनानारया वा
हिस छेवो छगुलि दुधकं कनं थथायेस जितवो तावयने नयोधकं वो
नायताव छेवोस दितपतिं मुखत तवजुलं थथ्यनुजुयाव छेवो थवा
लगां घनाव पाशदुडाव पाशत केतकुजुल थवेत्तस जंबुक वनाव
जंबुकत मननं विंत्तलपावधालं आवजितकयत बुद्धियानाथं जिल आ
वजिमतो वांछाथं भुफलजुलो आवथया लावो थयिव हिमतिरपुनं ला
छकतपुनं कोचछकपुनं फेये नये जेये थवेत्तस चलात जंबुकयाव

हित
२८

लसोयाव. सलतलं. भोमित्रजंबुक. जिपाशतकेनो. जितपाश. फेवधक
धाया. बुधवाल. मववं. झाजित. पाशफेव. आपत्सुमित्रं जानिया. युद्ध
सुंधतसुचि. भार्याहीरोष. विर्तेषु. वेसनेषु. वान्धवान. गथेधा
लसा. मित्रस्वय. भापदास. सूरस्वय. संगामस. लोभिस्वय. धेनस. स्त्रीस्व
य. तोसनस. जंबुकः पाशमुकुर्विलोक्य चिन्तयड. दृढतावदयस्व
वं. बुतेचसस्वत्तायुनिर्मिता. पाशास्तत्कथमशभभारक. वासरदनैः मृ
शामित्रनान्यथान्तव्यं. यत्सुभातत्वयावक्तव्यंतमयाकर्तव्यं. जंबुकन
धालं. याशसोयाव. मनतं चिन्तयं. पाश. कातुक. सोलतीयेमालधक. वचन
नधाल. भोमित्र. जिमोल. रुयाव. शरीर्यवित्रयातावचोना. थनिजि. स्का
दसिबतधरलयावचोडा. भमोपाशस. शशडु. भमोपाश. फेनडाव. लान
या. पापजुयिवधकं. थनिवा. पेपहर. लरोमाल. कनसतेवलं. फेनेमवाध

५५
२८

क. सुमकंचोतं. हेतियावचन. मऊताव. थथिन. आयदालातधकंच
लानधयाव. सुहृदांहितकामानां. यः शृणोति न भाषितं. विप
संतिहितातस्य. सनर. शडुनन्दनः. गथधालसा. थवन. सुहृतवः
चन. ह्यायाव. मनेऊ. स्मया. विपतिमलायमडु. थपूरूषन. आनन्दयायु
व. काकोबुते. मृगेनोक्तं. मन्मासास्तिसृत्पत्रैव. कोषतधालं. भो
मित्र. जंबुक. गतवनधकं. सुवहिकनाम. कोषतधालं. थनचलानधा
लं. जिलानये. भासान. भमकनचोतं. थनकोषतधालं. हेमित्र. जित
मधायाला. जंबुकव. विस्वासमतेवधक. जिदोषनमडु. कोषतरा
सुकारतयाव. जंबुकहातं. हेपापिष्ट. जंबुक. छाप. छनपापकर्मयात
यतः. संलापितानां. मधुरै. बवोभिः. मिथोपवां. वशिक्तानां. आ

हित
२९

शावतांशुदधतांचलाके किमधिनांवेचयितव्यमस्ति गथ्यधालसा
नानापकारा वाकुवचननं हेयकं मिथ्यावचननं हेयकाधकं को
घन जंबुक हाडारव कपतवचनन उपकारीथेनेनकाव मेवहेयक
ल्लेमित्रदेहि विभूवनसं मव्याक दुर्जनया सोभाव पतियाथ्य तु
तिस तिजकजुनाव जलधूस लातयिव रुसघनस विवित्रयातंहा
रीव श्वथंशीपातस मोचकीवधकं अथपभातकाल सक्षत्र
पति लगुडहस्तस्तं प्रदेशमागच्छन्नवलोकितः काकेनावलोक्यो
क्तं मित्रत्वमात्मानं मृतेवत्संवर्षतिष्ठ यदाहं शब्दं करोति तदाव
मुत्थाय सत्त्वामयसरिष्यसि श्वतंलिथथेवोचो नसनाव श्व
थुवाररां ल्वडपाछायाव वसेएवले श्ववलखनावधालं भोमित्र

उप
२९

मृगः द्विमिकदुयानावचोव जित तवशब्दहालाव सहनविय श्वे
लस छिननानं विस्पृष्टतिधकं कोघनकने ततः क्षत्रतिताहर्षोत्पु
र्लतयतेनावलोकितं तथाविधो मृगभालोक्यवासो आः स्वयं इति मृ
गबंधनान्मोचयित्वा पाशात्संघीतं सयन्मोचभूव ततः काकशब्दं
त्वामृगः पलायितः तमुद्दिश्य व्याधेत क्षिप्रं लघुदेन शृगालाहतः
श्वतंलिथ्वुवालन चला पाशनकेताचोतखनाव रसतास्पस्वतं को
घनस्पेताथे सिकदुयानावन चलाघताव वथुवालन चिंतलपाव व
रासिकभालपाव पाशफेताव छेपेसोतलेन कोघन तवशब्दहाला
व सहनविले श्वतवलानिहिनुयाव विसेवने थनवुधोराणा चलाविसे
वनघनाव ल्वहतनं तितावछोतं श्ववलस जंबुकयाकपालस कया

हित
३०

वृजंयूकसिकत्वंजुल तथावोक्तं विभिर्विषैस्त्रिभिस्तैस्त्रिः
भिपक्षैस्त्रिभिः द्वैः अस्त्युक्तउद्भूतैः पापैः इहैवफलमस्त्युते गथ्यधाल
सा अतिउद्भूत पापयाताजुलनाव स्वकुस स्वलास स्वदस रत्यानडा
पापघातसा तत्कारणं केनिव थथेधक हिरंगपकन लघुपतन को
घहानं श्वतेनजिनधाया नयीव नसाव पीतियायेमजिवधकंधया
काकः पुनराह कोघनपूनर्वाहिरंगपकहानं पंक्षिः
तेनापि भवता नाहाण ममपुष्कर त्वयिजिवतिजीवामि चित्रगी
वइवानघ जिमक्ष छिजुलसां गथ्यचित्रगीवनसत्ययातः
अथंजिन छिवसत्ययाये छिजुइव सत्ययाथातधकं अपिव
तिश्चासपिविश्वासोदृष्टः पुराणैकेकर्मणां सतोहिमाधुसिरत्वास्व

उप
३०

चित्रगीवयोरिव गथेधालसा छिविश्वास सत्ययाउं जिकर्मन
यातापूरापनषव गथेछिव चित्रगीववजुल वथा जीभालप्यमार
किंव साधौपुरुषि तस्यापिमनोयातिविक्रियां नहितापयितुंशकं
सागराभस्तुरोत्कया गथ्यधालसा साधुपुरुषया नामनवि
यासमवडु गोतोथेधालसा सागर समूहयाघाव मितपुनकानेका
केमजिवथं हिरंगपकोपुते चयलस्त्वंवपोत सहः सर्वथापि
नकर्त्तव्यं हिरंगपकनधालं छवपोलगाफर थथिंस्व मित्र
यायेमतेवधकं गथ्यधालसा तथात्युक्तं मार्जारोसहिषोमेघ
काकः कापुरुषस्तथा विश्वासापभवन्ते विश्वासस्तत्रनाहितः
भतिव मेसव फईव कोषव कुपुरुषव श्वतेवविश्वास यायमतेव

हित
३१

नीतिसहस्रास्तयाडु शत्रुपक्षभवानस्माकं विशेषतश्चिद्व
जिवशत्रुपक्षधके उक्तं शत्रुणांतहिंसं दया सुस्तिष्ठनापि
संधोती सुतप्रमपीपानीयं समयत्पवपावकः गण्यधालसा श
नुसजुकोया ज्वेलसं विष्वासमतेव कोमलजुलसो छाकजुलसो
गण्यधालसा क्काकलंरवन होलाव मेस्यानाथो इर्जनः पीरकर्तव्यः
गुणोनालंकृतोपिहि मतिनालंकृतः सूर्यः किमसौ नभयंकरः
इर्जनधाको तोलतेमार समस्तगुनन आलंकार जुयाव वोडुछिधजु
ल मतिनभूषलपाव वोडु सूर्यवज्ञायमाल श्वथं इर्जन धाको तो
लतेमाले अन्यत्र यदशक्येनतः यच्छक्यं शत्यमेव नोदकश
कटोयाति ननोर्वागछतिस्थरे अपरं महतामप्यसारणांको

उप
३१

विश्वासेति शत्रुषु विरक्तासुवभाष्यसु तदनुतस्यजीवतु तव
धन पंडिततं असालस्व विश्वासयायव थवस्वीव पीतिमदयिव थ
सया आयुमडुसिये लघुपटनकोवदति श्रुतं मया सर्वतथापिम
यैतावात्मकल्पं लघुपटन कोषनक्षलं छिनवचन विद्याय सम
लंतेडुधुनो यथ्यजुवसातं छिवजिव मित्रयायेमालधके त्वयास
हसौ हृदम वश्यकर्तव्यं मया नोवानाहारेण त्वद्वारि आत्मानं व्याया
मि छिवजिव अवस्यं मित्रयाय कदाचित् मित्र मयातसा छिद्वार
स चोनाव पातजिन तोलतेधकधालं तथाहि मृतघत वन्मुख
भेडं दुःसंधानोहं इर्जन भवति स्वजनमुकतक घटवद्भयं शत्रुसंयु
गण्यधालसा इर्जनव मित्रजुलं वाधलपथो तज्यातडासं लेसनत

हित
३२

यमजिह्वया साधुवमित्रयातसा नवत्यातसा लेसनतयजिव
इवत्यासर्वलोकानां त्रिमितान्मृगयेश्विराणं भयालोभाच्चमुखाः
नां संगतादर्शनांसनां अपरंचतत् ज्ञात्वासमासततमिष्यते
यतः स्नेहद्वेषसाधुनां गुरोनायान्तिविक्रिया भोगेपिहिमृगाणां
गांसनुवधनिजन्तवः अन्यच्च भृगु भुवि त्वं भ्यागतासौ यो
समान सुखदुःखता दाक्षिणापंचानुरक्तिश्च सत्यतावसुहृर्गुणा
सुवर्जिजुय त्पागिजुये भूरजुय दुःखसुख उतिषने चतुरजुय
थुलिगुनतं संपूर्णजिवत्स मित्रलाय दयमालधकं लघुपठनको
षन हिरण्यकहातं हिरण्यकः वहितिः श्रुत्याह श्वते लघु
पठनया वचन उनाव हिरण्यक पालनं पिहाव याव धातं

उप
३२

अप्यायितो हं भवताननवाक्यामृतेन भोलघुपननक छिनत्वाया
वचन अमृतवतल्य थथिंगवचनं जिसंतोषजुयधुनो तथाचो
कं घर्मातवतथा सुमित्रजलैः स्नानं नमुक्तावलिः तश्रीखराइविलेप
नं सुखयतिवत्यं गमप्यर्पितः प्रीतिसर्जनभाषितं प्रभवतिपीन्याय
थाचेतसः सखकृत्याचपुरस्कृतं मुहूर्तिनामाहृष्टिमनोपमं अन्य
च रहस्यभेदोया द्वावनेयूर्यंचलचित्तता कोधोनिः सत्वताद्युतमेत
मित्रस्वहृषनं मित्रयोषन श्वते गुपटखपशयाय अतितिव
चनत्वाय चंचरचित्तजुय धनव्याहार शूरत्वाय श्वते यातनाव मित्र
व वायुवधकंधाया भतेनवचनकमेन तदेकमपि हृषनं त्वयिर
लक्षते हिरण्यकन लघुपठनक हातं श्वते जिवंतुनेनाव छताः

हित
३३

दोषन. तोलते माल यतः पदुत्वं सत्यवादि त्वं कथा योगेन गस्य
ते असुधत्वमवापत्योः पत्यक्षणावगम्यते पदुता सत्यवादि रव
यादेन कार्ययाक तद्वधिमजुव. काथामजुव. थथिंस्म मित्रयाये दतसा
भि अन्यथैव हि सैर्हार्द इव त्वच्छान्तरात्मनः प्रवर्तते न्यथावाणि
साथोपहतवेतसा तद्वदनु भवतोऽभिमतं ततः प्रभितितयाः पर
स्यांसख्यमभवत् ततो हिरण्यको. भोजनविशेषैर्वायस संतोष्य वि
वंस्पविष्ट वायिस्वापि स्वखनंगतः ततश्च तयाः पत्यहमन्यात्महार
दानेन कुशलपल्लैश्चिभ्रमभालापैश्च कालोतिवर्तते थनं लिख
पनि अभिमतज्ञयाव. थथे मित्रजुले. भनपानसमस्तं ददध्वं वियाव.
आहरयातं. आहरयायेधुनकाव. हिरण्यक. थवृद्धालसंडुहावने. ल

उप
३३

पुपटनक. कोषं थवथायसं वनं थनं लिखन्वपानडुध् थिथिं वि
याव. विनालसंवालयानाव. सुखनताकारं. पीतियातावचोन
एकदावायसो. हिरण्यकमाह. वयस्य कष्टलत्याहारमिदं स्थातंतः
देप्रित्यज्यस्थानान्तरंगलुमिच्छमि हिरण्यकव. लघुपटन.
कव. स्कांतरस. वोनवेलस. लघुपटनकत. हिरण्यकयातधालः
भो मित्र. थथायस. आहारकथित. आवथथायस. तोलताव. मेवथा
सवताव. आहारमात्रवतेधकं धाल हिरण्यको वृते मित्रगंत
व्य. हिरण्यकतधाले. भो मित्रगनवतेधकं तथावोक्तं तिष्ठत्ये
केतपादेन. वलत्यकेतवुद्धिमाननासमीक्ष्य. पांस्थानं पूर्वमायतनं
त्यजेद् वुधिवन्तस्तन दुपतिकारणां. जितोले. थवृद्धालतेमते

हित
३४

वथववासतेल्लताव.मेवथासवनेमव वायसोवदति अस्ति
स्थानंसुनिरूपितं कोषनधालं.भिनथाय.जिनसोयातयाडुध
कं हिरण्यकनधालं.गधिगुथायधकं वायसोवति अस्तिदण
कारण.एककर्पुगोपायंसरः.तत्रचिरकारोपार्जितः.प्रियसुहृन्मेम
नुराभिधारः.कूर्मः.सहधार्मिकः.पतिवसति कोषनधालं.गोहि
नं.दण्डकारणस.कर्पु.गौरधायानाम.पूषलिछगुलिदस्यंचोतं.थ
पुषरिस.ताकालं.जिन.मित्रयाऊंतया.कापलेछस्र.वसलयंचोतं
यतः परोपदेशपारिदत्यं.सर्वेषांसूकरं.नृनां.धर्मस्वथमनुस्था
नेकस्याचिनुमहात्मनः.सचमत्स्याहारविशेषैर्मांसंवर्द्धयिष्यति
थने.ऊआहारयानाव.शीणपृथुजुयकाव.आनन्दनंचोतधकं.कोष

उप
३४

नधालं हिरण्यकोवदत् ततोमयात्रावस्थायकिंकर्त्तव्यं हि
न्यकनधालं.जिजकथनचोतावछायधकं यतः यस्मिन्देशेन.
मात्मातं.नमित्राणिचबाधवा.तत्रविद्यागमः.कश्चित्तंदेशंवाविर्जयइ
गथाधालसा गुगुदेशसंथजुलं.मित्रवांधव.मडु.विद्याशास्त्रसवमड
थधिगुदेशस.चोतेमतेव.वर्जलपेमालधकं अपरंच पंचयत्रन
विद्यन्ते.तकूर्यात्रत्रसंस्थितां.धनीनः.श्रोत्रियोराजा.नदीवैद्यसुपंचः
मः.थऊतामडुदेशस.चोतेमतेव धनवन्त.स्वस्त्रि.राजा.नदीवै
द्यः.थते ततोमामपि.तत्रतय. हिरण्यकनधालं.जि.छिनधया
थ.छिनधयाथासयवधकं अथवायससोतमित्रेन.सहविचित्रक
थालापैः.सत्यसारसमीपंजगाम थन.कोषनहिरण्यकचोताव.ता

हित
३५

नाकथा विवित्रयकताव कापले चोतपुरुलियासमिपसवने
धनंलिथकापलेन चपनिवलपनाव पुषिरन पिहावयाव सत्का
राभनियात यतः वागेवायदिवाहदो सुवावागुरुमागतः त
स्यपूजाविधानया सर्वस्यो भागतेगुरुः गथधालसा अभ्याग
न वलनाव पूजायायमाल बालमजुलसां ल्यायेमजुलसां ज्याथ
जुलसां थवदेवलनाव पूजामान्ययायमाल वोयसोवदति
वयस्यसविशेषेन तस्मैपूजाविधेमहि धनकोषनधालं भोमित्र
कावले छिनंजियासिनं थहिरंगपकपूजायाहने थपूजायायेमाह
पूण्यधकं यतोयंपूरापकमर्माणां धूरिणाः कारुरापत्नाकरोहि
रंगपकोनाममुखकराजः थसमानस्म समस्तधर्मात्मासंभ्रे

उप
३५

समस्त धनानं दयाडव रत्नवतुत्यपुरुष हिरंगपकधकाव समस्त
धुयाराजा ॥ ॥ स्तस्यगुणास्तुतिं जिह्वासहस्रदितयत सूर्यराजोप
तिकर्तुसमर्थ ॥ ॥ थसगुणा खलूयमफ्या देगोहि मिषीथुर वासुकि
नागराजानं कतेमफु ॥ ॥ इत्युक्त्वा वित्रयीवोपाख्याणमुपवर्णितवान्
॥ थतेधायाव लघुपठनकन वित्रयीव वलपुनिया पाशफेतायाव
कावलेयातकते ॥ ॥ ततोमंठरसादसंपूज्याह ॥ ॥ कावलेन थतेष
नेताव आदत हिरंगपकपूजायात ॥ ॥ भद्रामनोनिर्जनवनागम नका
रामारव्यानुमार्हसि ॥ ॥ कापलेनधालं थधिगुनिर्जनवतस जाया
या दुकारा जितकनेमालंधायाव ॥ ॥ हिरंगपकोवदति कथयामि
धुयतां ॥ ॥ हिरंगपकनधालं जितकनेषवडव छिनं ॥ ॥ अस्तिवम्प

॥हित॥

॥३६॥

कायां परिवाजकावसदथः॥ तत्र वृडाकर्णो नाम परिवाजकपति
वसति॥ ॥ ग्वदिते वंयकपुर्णिनामतागया समीपस वसन्तपं
वोड वृडाकारतधाया नामभिः छत्रदस्यवोन ॥ ॥ सचभोजनाव
शिष्ट भिक्षान्नसहितं भिक्षापात्रं नागदन्ते उवस्थाप्य स्वपिति ॥ ॥
थ वृडाकर्णीभिधुया भिक्षापात्रं थनावतया अन्नदको शिख्यश
खास्पंतया थवेत्तस अन्नदको वातावन थनंतयावनंधककनं ॥
॥ भननं तस्य सुहृदीणाकर्णो नाम परिवाजकः समागतः ॥ ॥
थनं लि वृडाकर्णीमित्र वीणाकर्णनाम थयाथासवतं ॥ ॥ तेन
नाताकथापसंगा वस्थितो ममत्रासार्थं जर्जरवंशदरादमताडयेडु ॥ ॥ उप ॥
थपतितिस ननाकथा खरूस्पवोन थपति खरूनाचोनवेत्तस ॥ ॥ ३६ ॥

जित थधातावनसानया थवेत्तस ज्याकपथं धाकायाताद जिष्णा
तं विनाकर्णी उवाच किमिति मम कथा सुभवाचिरक्तोऽप्याक्तः
विनाकर्णीतधालं छायेछतपंकथिन धाधायाता जित थथिंक
था खरूनावेत्तस थथेयातधकंध्या वृडाकर्णी उवाच भडना
हं विरक्तं किंतु पश्यायं मुखकाममापकारीश शयात्र भिक्षान्नं भ
यति वृडाकर्णीतधालं छिषरूनाजितं मनेतामघु गथधालसा
थदुतं जितभपकालयात जितफेतावरूया भनंतलवलं थथे
न थदुजितरयाताधकं वीणाकर्णीनागदन्तं विलोक्याह थथे
सुतं थवीणाकर्णीनं थभिक्षात्रखास्पंतवगुस्वतं कथं मुखकः
स्वल्पवरोऽयमेतावद्दूरं यावदुत्पति विनाकर्णीतधालं गथः

हित
३७

अथ ह्युयाथयताईतेषां स्पेत्तल गथेवत नर नत्कारां नात्र के
नापि भवितव्यं अथा सुद्धिने कारणा मदयिम पुधकं उक्तं च
नाकस्माद्युवती हृदि केशे धाकृष्यं वती पतिनिर्दय मालिङ्ग्य हे
तुत्र भविष्यति गथ्य धालसा हृता कारणा मदयिम पु
मिदुहावस्तुनं त्यासेमिसान ज्याथ पुरुषया चस कोमालाव बुपा
नयार्थे अङ्गालिङ्गन यानाया हेतुमदयिम पुधकं गथ्य धालसा सु
द्धिने कुतिनिन पाया श्लोक सुडाकर्गाः पृच्छति कथमेतत्
सुडाकर्गांते आमख गथेधकं इने विनाकर्गाः कथयति वि
नाकर्गांति धाले अस्ति गौडविषय कोशस्थि नामनगरे तस्या चन्द
न दासनाम वणिक महाधनी निवसति गोद्धितं गौडयाभू

उप
३७

मिस कोशां विधया नामनगर छगुदस्यं चेतं अथ नृस चन्दनदा
स नाम धनि छस्मं वसलपंचेतं तेन च पश्चिमे वयसि वत्तः
माने कामावस्थित चेतसा धन दृष्या लीलावति नाम वनिक पुत्री प
रिणीता अथ चन्दनदा सवनिया ज्याथ नूयाव अथ्यने काम
स चित्रवनाव धनया प्रभावत गीरावती नाम वनियाया स्याव या
के काम कीडायातं सा च मकरकेतोर्जगद्विजय वैजयन्ती व
योवती वरावती वभूव अथ गीरापुत्री भति सुंदरी कामदेव व
उति ह्वाव महारूपवति सा च हृदयपतिन स्या संतोषादयनाभ
वेत् अथ ज्याथ पुसमिन संतोषयायेम फलं यतः शशि
नीव हिमार्तानां घर्मन्तानि रवाविव मतोनाम ते स्त्रीणां जरापीत्यं

हित
३८

द्वियपत्नौ अपांश्च परित्यज्यपिदृष्टेषुपुंसन्नामामकामिता भैष
ज्यमिवमन्यन्तेसदन्यमनसःस्त्रियः सवद्वद्वयतिः तस्यामवतीवा नृणा
गवान् अथाथपुरुषघनानं अमिसायाचित्रसमनमवनं अ
ज्याथयाअतिमतेनामिसानुलं यतः धनासाजीवितासावर्गुणी
प्राणाभूतांसदा हृदस्यतरुणीभार्या प्राणोत्पिगणयसि गथा
धारसा म्वायया आसाधन प्राणियासदंभ्यानु ज्याथया ल्यासेक
लात थवप्राणायसिनं शानुधकं अन्यव नोपभोक्तुं शक्नोति
विषयाकुरि अस्थितिर्दृशतश्चैव त्रिकयालेटिकेवलं गथा
लसा ज्याथया सोभाव लातपुङ्गु कोव नयेमजिवथं मेनजुकोफे
याव सवालकयाथं लाहातनजुकोजोताव सोस्यनाथं

उप
३८

अथसालिलावती यौवन उपादति कान्तकुलमर्यादाकेशाधिव
त्रिकपुत्रेण सहानुरागतीवभवः अनेलि अलीवतीन जौवन
या अहंकारणा थवमुखन कुलयामर्जित तोलताव सुछिने वात्रि
पुत्रद्वयकालं यतः स्वातन्त्र्यपितृमन्दिरेववसति यात्रोत्सवसं
गतिगोष्ठिपुरुषसन्निधेरित्यमोवासो विदेशेतथा संसर्गः सहपुत्र
अलीभारसहृदनेनिजायाः क्षितिपशुर्द्धितमीर्षितं प्रवसनं नाश
स्पहेनुःस्त्रियः ववयाद्वेस वोजव थवमुखन लोकवसंसर्गन
यात सोजय यानाव थवगोष्ठिया रूवने राजनमतेननाव विदेश
सवायाये यलनाव मेवयापुरुषव खड्गेनम् थवपुरुषव लयमजु
लगाव थवस्त्रिमभिनंधाये अपांश्च पानंदुर्जनसंसर्गः पत्न्या

हित
३९

वविरहोदनं स्वप्नमन्यहेवासो. नारिणां दुखरानिषदु मिसा
जतयादो. श्वपुता मत्तवार. जुये दुर्जनयाशा. पुरुषव. विक्रमेव
याछेसवास. हेरुवा. जुरुवा स्थानेनास्ति क्षरांतास्ति नास्ति
पार्थयितागाः तेननारिदनारीतां. सतीत्वमुपजायते थानम
दु गतिमदु. क्षरांमदु. भादंमदु. थथिंसमिसाजन. जुलडाव. सिता
वनेभिं अन्येव. घृतकुंभसमोनारि. तप्तांगार. सम. पुमान् तः
स्मात् घृतव. वरुच. चैकत्रस्थावयेदु. घेल. घाव. नावहेरुवा
रमिवथं. पुरुषव. खिवथं. घेरमिव. नापतरडाव. घेरमितं. कनिव
थं. मिसाव. मिजनव. नापतये मतेव भपिव. पितारक्षतिः
कोमारि. भर्तारक्षति. यौवने. पुत्राश्चस्थाविनेभावे. नन्निस्वातनुमह

उप
३९

ति मिसाजन. बालवजुतोले. ववुनाक्षायायुव. ल्यासजुनाव
पुरुषनाक्षायायुव. जिथिजुलडाव. कायेनाक्षायायुव रुकदा
सा. लीलावति. रत्नावतिकिरागकर्षुरे. यर्थका तेनवनिकपुत्राविशं
भागये. सुखासिनः थंतेलि. रुकांतस. थलीलावतिन. रत्नतः
ज्यानावतया. खातास. वातिपुत्रव. महासुखनं. कीडातं वानवेलस
तमलक्षितापस्थित. पतिमेवलोक्य. सहस्वस्थायकेशेषुगृहीत्वा. ति
र्भामालिङ्गपचूववति. थथेवान. वेलस. पुसमिवलवताव. वृष
दताव. वसकोसालाव. वृषानयाव. घसपुतं जालश्चयगयति
थथेवानलेन. जालविसेवनं तदालिङ्गगावलोक्य. समीववर्ति
नीकुदन्पविनयेत् थथेलेवल. वनाव. पुसमीयावस. कसालाव

हित
४०

वृषानया.थनलेवावेमेवन.नतियाकन.हस्तसेनेसिले वतस्तया
कृदया.तत्कांजापरिजायसालीलावतिदिगिस्ता थनेलिथकतति
नपुसमीया.रुवनेख.हनाव.थलीलावतियात.दगइन.सास्तियात
अतोहंवीमि.मुखकवलोपेष्टम्भकेनकेनापि.कारोनात्रभवितव्यः
विनाकारानेधालं.थतेनजिनधया.हुमात्रगां.थतेनोहृवायपराकतदय
मडुकारनमदयकं क्षाणांविचिंत्य.कारांवात्र.बाहुल्यादतमेवभवि
ष्यति थतेलिखि.सुमकंनोनाव.मनविंतापावधालं.थहुवान
थास.तवधनसंपत्ति.दत्त.थथेमजुयकं.थते.तेजदयमडुधकं यतः
धनवान्.वलवान्.लोके.सर्व.सर्वत्र.सर्वदा प्रभुत्वंधनमूलंहिराणाम
व्युपजायते गथ्यधालसा.समस्त.लोकं.धनवन्तस्य.तवधाय.पद्म

उप
४०

धनपुलस्त.थतेन.थहुयासिने.धनमूलधकं ततःखरितमादाय
तेनपरिवाजकेन.विवरंखनित्वा.ममविचारं.संचितंनिधानं.गृहितं
थतेरी.थविनाकारानि.खतिकयाव.जिनताकालस.भर्जलपावतया
धनदको.सूयावकालं ततःप्रभुत्वंहजशक्तिहीनः.सत्वात्माहेतितभा
होपुत्यादयीतमशक्तं थस्यंनिस्पं.जितेजहीनजुलं.वलेहीनजुलं
अथ्यंनि.दुखिजुयाव.थोथायस.आहारमायानेवधकं.हिरण्यकनका
वलेकनाथ. संत्रासंमंदमदं.पसर्पनवूडाकर्णोनावलाकितं.
थतंलिविनाकर्णीयाके.वोत.वूडाकर्णनिधयासोयधकंधारं
ततस्तेनोक्तं थतंलिवूडाकर्णनिधारं अर्थेनवलवात्सर्वायथा
भवति.परिदत्तः पश्येमुखकंपापं.स्वजातिसमतांगतं गथ्य.
धालसा.समस्तवलवन्तजुश्व.धनपूरनाव.परिदत्तजुश्व.धनपूरता

हित
४१

व. ज्ञानि समस्त. विवक्षसा. धनयावसा. थथ्यधक धाले. भावथपापि
सुया. धनमदयाव. थवजातियाके. डुरवविलधक. वीणाकर्णत. वृडा
कर्णकनं किच. अर्थेननु. विहीनस्य. पुरुषस्याल्यमेधसः कि
याः सर्वान्वितस्यनि. गीष्मेवर्षतिकासवः गथ्यधालसा. धनदत्तसा
समस्तयाके. गंतासवतिव. धनमडुसपुरुष. गीष्मकालस. वागाकथं
निस्फलजुईव अपरं च यस्यार्थास्तस्यमिज्जारी. यस्यार्थास्तस्य
बांधवाः यस्यार्थाः सपुमान्नोके. यस्यार्थाः सवपरिणतः गथेधार
सा. सुयाधनदत्त. वयमित्रदयिव. बांधवदयुव. लोकनमानेयायुव. पणि
तजुपुव अन्यव तानिन्दीयारणविकालनितदे. वनामसावुद्धिरपति
हतावचनंतदेव अर्थोष्मनाविरहितः पुरुषः सस्य. भूयभरोतभवती
नि. विविचमेतत् थसरारव. उथ्यमजुव. नामंरुवया. बुद्धिंरुवयाव

उप
४१

चतंरुवया. समस्तंरुवया. धनतंतोलतलडाव. क्षणमात्रं. भूयजुयिव
एतत्सर्वमाकर्णामयालोचितं थदकोषड्नावजित. चिन्तलपा
ममात्रावस्थानमयुः कृमिदाति जिथथायसवोडजोपमजुलधकं
मेवयारुवने. थोषहनायाज्यामडु. जितथषसुयारुवने. म. रुता. द्विसक
लमित्रया. रुवनेजुकधया यतः अर्थनार्शेसमस्तापे. गृहेडुश्चरि
नानिव वचनवापमानंच. मतिमानप्रकाशयत् गथ्यधारसा. धन
मदत्तताव. मनसंताप. थवछेयांमभितमेवतअपकारयायुव. अपमान
थथिंडुःख सुया. रुवने. रुयेमतेव थवनुगलसं. तयावतय. तथावो
क्तं अत्यन्तविमुखेदेव. व्यर्थयत्नेनपौरुषे मनस्विनोदरिडस्यवनादन्य
कृतः सुखं देवतअतिविमुखजुननासं. पूरुषन. कुजततनयायम
जिव. थथिंडु. पूरुषजुलनाव. वनवासवनेभिं अन्यव मनस्वीमियते

हित
४२

कामं कार्यं पतनं गच्छति अपि मिर्बति मायाति नातरोयाति सी-
तता किंच कुसुमं स्तवकस्पव हेतुवर्तिमनस्त्विन सर्वलो-
कवामुद्रिविसृज्यते वनेथवा मानिवन्तस्मपुरुष कार्यया दान-
सियंछार कृपन्स्मपुरुष गवेलसं सीयंमयेन गथ्यवालसा नावमि-
वोदस्य वनसनं सितजुयेमफवथं थतोथं मानिवन्तस्म मेवयाके-
मभजलप सीयछार स्वातव मानिवन्तव उथं असासमस्तया सिर-
सचोतिव असानिंजनवतसचोतिव यच्चैवया ह्यजीवत तद-
नीवगहितं यतः वंवीभवहीनेन पारोः संतर्पिताना नोपकारपरि-
भृष्ट कृपतपार्थितोता धनमधुमंया मीसडुधानाव पाणामोवकेभि-
थमभृष्टयाडं मेवयाकेभजलप्य मभिन अपस्व दारिद्रादियमो-
तिङ्गीयतिगतः प्रभुस्यते तेजसा निस्तेजापरिभूयते परिवान्निर्वदमाया

उप
४२

तिव निर्वाणाः सुवमेति शोकविहितो बुद्धानसंयुज्येते निर्वुद्धिः क्षयमे-
त्यहोतिवततासर्वापदामास्यदं किंच वरं कार्यमोनेनच वनमुक्तेयदं
नृतं बलं केवंपुमां नचपल्लवताभिगमनं बलपाणास्त्यक्षानचपिभुन-
वादेति वारं भिक्षासित्वं नचपाधना स्वादनसुखं गथ्यवालसा मुध-
वरतजुयभिः फलमभूयमभिः तपुंसकजुयभिः परस्त्रियाके वसलप्यम-
भिः तथवपाणा मोवकेभिः मेवस्यायमभिः स्यातावनयेमभिः भिक्षाफो-
नावनयभिः मेवयाधन पुयावनयेमभिः अपिच सेवमानमधिलज्यो-
स्त्रेवतमेजलेवलावरणं हरिहरकंथेचंडुति गुणशतमप्यर्थिताहरति
विमृष्यतीति महं परपीडेनात्मानं योजयामि कस्तंभोस्तदपि द्वितीयम-
नुषार हिरण्यकनधाले थथेभालपं जिनअहंकारगा परपीडलपा

हित
४३

जिथिंडुःख. जिथिकष्ट. सुयादयिवमष. धते उपान्तन. मेवताहु
दनि. सिकतुल्य यतः यत्नवगाहिपारित्यं. कयकीतं वमैथुनं
भोजनं वपराधीनं त्रिसु. पुसां विदं वना गथे धाल. मेवया केफ
याव. परिदतथ. उत कजुवस. श्यानाव मिथुयाउ. जुवस. मेवयाभा
दिन भोजन याताव जुवस. धस्वताया कस. पुरुष. अपमान पुरुष
धाय अन्येच रोगि विरोपवासीव. परान्न भोजि परावसथशा
यी यज्जीवति. तत्पराणां यत्पराणां सोऽस्पविशाम गथधार
सा. रोगी यानं वोड. मेवया अन्नतया वचानस. मेवया वसास. चोतले
धस्वस. म्वातोले. सिकधाये इत्या लोचलाभो न्युनरवि. धनं
गहीनयत्नेन कारव थथे भालपं. जित हनो धनदय केयातज

उप
४३

ततयायेधकं तथावोक्तं लोभेन बुद्धिश्चरति. लोभो जनयते
तृषां तृषां त्रेमोहमाप्नोति. परत्रेह च मानवा गथे धाल सा बुद्धि
मोचकीव लोभत. तृष्णा नायलपिवं. लोभत. मोहमाया जालरविदं
लोभत. धतेन परलोकनाशयायुवधतेत. ततो हं वीणाकर्ता
न जर्जरवंश. शब्दरादनताडितः धनं लीवीणाकर्ता. कथि
काव. धायाताशब्दत. जिताडरणं तथा हं मवितयं धन
जितचितरणं लुप्तोत्पन्ना संतुष्टेति यते मात्मदोहीन गथधार
सा. लोभिभस्तुष्ट. मभित भात्माधकं हिरण्यकराधालं तथा
वोक्तं. सर्वाः संपत्तयस्तस्य संतुष्टेयस्य मानसं उपातगुठपादस्य
ननु चर्म हते वभूः संतोषा मृते. तृप्तानां यत्सुखं संति. वेतसा क

हित

४४

तस्तद्भुतलुब्धानां मितश्चेतश्चधावता संतोषधया अमृततः
नृपिजुवस्मथं समस्तयासितं सुखिधाय धनसल्लुप्तया गोवेल
सं सुखमदु जगमणं इदियाताजुयिव किं तैनाधीतं शुतते
न तेतसर्वमनुष्टितं यनाशाऽपृष्टतकृत्वा नेराशपमवलं चितं
गथ्यालसा शास्त्रसन्धान्य कृत्वा संयगितधाय धनतंसमस्तं प
तिश्रुयाते आसाममोहलपाव निरासान बोधपाव इविकल्प पुरु
यार्थधाय अपिच अशोवितश्चाद्वार मदृष्टविहव्यथं भवतु
कृत्वा वंचनं धन्यकस्यापि जीवितं यतः न योजन शतद्वारवाक्यमा
नस्पृह्यया संतुष्ट्यकारपाप्य यथा भवति नाहं ततः सर्वथा वस्ते
कार्यपरिच्छेदः श्रियान् उक्तं च कोधर्मभूतदया किं सौख्यमरो

उप

४४

४२

गिति जन्तोः कः स्नेहः सद्भाव किं यागित्यं परिच्छेद शोकवदया
मवापनाव दुधर्म सदा रोगन कलनाव सुषदर्शव सद्भावमदतज्ञ
व गणायामतेना संसयच्छेदरूपमयतनाव गनयापरित न
दाहि त्यजेदेकं कुलस्यार्थे कुलतेजेन ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मा
र्थे पृथिवीत्यजेत् ग २ ग्रामस्यार्थे २ थे धालसा कुलभित्तकेश मभि
नस्मच्छस्मनो लते ग्रामस वसलय्य जुलनाव कुलछिंतो लते थवम
जिलनाव ग्रामं तोलते आत्माया निर्मिति न पृथ्वी तोलते अपरं
च यातियं वा निगया सं स्वादुतं वा भयातां विचार्य खलु मश्यामि
तत्सुखं यत्र तिष्ठतिः इत्यालो आहं निर्जनवनमागतः धने
विज्जन वेतसधनाव जिनिर्जनवनसवनेधकं हिरं कैत मठरकता

हित
४५

ततोऽस्मात्पुण्यादयादनेन मित्रेणानुगृहीतः अधुनाचपुण्य
प्राप्तायाभयदाश्रय स्वर्गस्वायंमयापान्नः खलघुपतनमि
त्रधर्मात्मानजिव्यावासंश्चस्यं जिथथायसहरधकं आवलिजि
थथिंग धर्मात्माया आश्रम भर्गदारु तातुत्यसंपाप्रिजुलधकं हि
रायकन मेठरहानं जिपूर्वजन्मयाफलधकं यतः संसारवि
षयधस्य हस्वरसवत्फरं काव्योमृतरसास्वादः पीतिश्चस्वजन
सह गथ्यधालसा संसारहातानं हृषतिमास सवार नेताजा
तसिदता दुदुधालसा काव्य शास्त्रया अमृतयारस सुहेति मि
त्रवसंगतयातावेने चनेता संसालया अमृत धाय मेठरु
वाव युष्माभिः अतिसंवय कृतोयं दोष हिंरापकन थथेध

उप
४५

याव कावलेनधालं छिनसतिसंवय यायेमते छिनअतिसंखाया
नावुका डव्यफुतोधकं यतः उपार्जितानां त्यागस्वाहिरक्षरां
तदागोहर संस्थानां परिवाजमिबाम्भसो गथ्यधारसा उपार्जना
यानेतयाधन त्यागिजुयमार गथेधालसा गुयिथामी फसतपुयाव
नगरीसद्याकथं अन्यत्र निजसौख्यंतिरंधानो योधनार्जन
मिहमि पार्थभावाहीव क्लेशस्येवसभाजनं धनदयके त्याग
मयाकसु मेवया निर्मितिर्न भावुरवव चस्रपापया थारधाय अ
पस्व दानोपभोग अन्यन धनेन धनिनोयदि भवामकिन्नतेतेव ध
नेन धनिनोवयम् धनदयान दानधर्ममयासे भोगंमयासे च
स्रयाधनदया दुपयोजन थपुरुष धनिमपु असंभोग नसामा

हित
४६

न्ये ह्यवनस्पधनं परै अस्मैदमिति संवंधो हानौडः खनगम्यते
तदुक्तं दानेऽपि वाक्यसहिते ज्ञानमगर्वश्चान्विते सौख्यं न्यासहि
तं ववितं दुर्लभं मेतत्तु भवति नीतिसंल्लास्यंतया दुःगथ्य धालसा
दानवियमः प्रीयवचनसः साति जुयावः अहंकारतो लते न्यागीयानं
दानवियः थपेतायाय फलसा उत्तमधर्मधाय उक्तं वतनः क
र्तव्याः संवयेनित्यं कर्तव्यो नतिसंवयः यश्च संवयशीलेन मनुष्या
त्मानिपातितं सदा संवमालः अतिजुकमतेव अतिसंवयेयातसा
रिपुवनः कथमसुयावः सिकरवव सावविन् कथमेतन् हिं
रणकनः अमरवागथ्यधकनेन कावलेनकन अलिकल्याणकटक
वास्तव्यो भौवो नाम व्याधः गोछिनं कल्याणकटकधया नगर

उप
४६

सः वसलपंचोतः भैरवाख्यानम व्याधा छस्मः दयावचोतं स्वेक
कायार्पाद्गुलुषुः सतविंध्याटविमथागतः थव्याधारकान्तरस
पापकर्मः स मेव स्यायसः अतिलयजुयावः छुयादितसः अहरवने
ततस्तेन व्यापादितमृगः मादायगच्छता घोराकृतिः भूकरोदृष्ट
नो थव्याधानः वलाहस्मः वालानकयकावः लावावजोतावव
लः थवेलसः महातवधिकः भयंकरः रूपजुयावचोतः फाहस्मः ख
नावचिन्नरपंचोतं ततस्तेन मृगभूमौ निधाय भूकरः शरणाह
तः थनं लिः थव्याधानः वलावसतयावः वाराकयावः थफयातव
लानकयावकयेकले भूकरोनाप्यागभ्यः घनघोरः गरुगर्ज
कूर्वाणो न स व्याधः मुक्कदेशे हतः थनं लिः थफाघोरणा दिना

हित
४७

कमहाकोराहरन. हात्ताव. मूर्छाजुयाव. थव्याधा. फानन्यानाव
सिक अत्रान्तरे दीर्घरावानाम् जंबूकः परिभुमन्नाहारार्थीता
मृग. व्याध. भूकानव. लोकयामास थोनंलि. थोदीर्घराव. ना
म. जंबूक. हृस्म. आहारमाल. जुलनास्य. चला. व्याधा. फा. थतेसिता
व. चोतघनाव. थजंबूकन. मननंविन्नरपा. अहोभाग्यधकं पुर्वि
तितातिदुःखानियथैवायान्तिदेहिता सुखान्यपितथासृज्यदैत्यम
जातिस्थिते गथ्यधालसा. मभालयाध्य. जुयफु. व. दैवतहया
आवृथला. सुखतभोग्ययायेधक भवत्येषां. सैमीसमेकं पावज्जी
वनमेभविष्यति जंबूकनं विन्नरपा. आवृथतेलान. लहित. गा.
कधकं. आनन्दजुयाव. चोतं ततः पथम. वभूक्षायां. कोदराडाट

उप
४७

विलग्न. स्त्रायुबंधाकादयामी. न्युक्तातथाकरोति. भावजिंरु
षां. पेतनिधमेमष. कंदुति. महानफोयेधकं. लिपुंखसहितंतया
शशानितयेधकं. थजंबूकन. थशशति. हेलं ततश्चिन्नेस्त्रायु
बंधततरमुन्यतितेत. धनुषा. हृदितिभिन्नः पंचवंगतः थथे
पुंखस. हिनावनया. शयेहृयाव. शिगोन. वतवनाव. कथस. मुयाव
थजंबूकसिक अतोहंवर्षमि थेतत. अनिसंचय. यायेमने
वधकं. कावलेन. हिरण्यक. कनं किंच यद्ददातियदस्नाति
तदेवधतिनोधनं अन्यमृतस्य कीडति. दौरेपिधनैरपि गथ्य.
धारसा. दानपुण्ययाको. जकथवत. भूक्तलोपेदयीव. थवतपर्शषजुक
काये. स्त्राय. कलातधक. स्नेतेयात. जुकदस्वि इदतिंयातुकि

हित
४८

मतीतोपालेभेन भावलिं अतिमत्तसोचना यायेमतेव यत
नाषाणमभिवांछन्ति नष्टनेगच्छन्ति शोचितं भापत्त्वपितयुलं
नितराः परिश्रुतवद्वयः गथ्यधालसा मडुवस्तुस वांछामया
क फुकगलीस सोचनामयाक भापदास धीर्जमाय थस्ममनुष्य
परिश्रुतवाय तद्वयस्यसोत्साहेन न्वयामवितव्यं चतेगच्छि
नअति वैराग्य यायेमतेव आनन्दया हुनेभकं कावलेतं हिरण्य
कहातं यतः शास्त्रारपधीतानि भवन्ति मूर्खा यन्तुक्रियावात्स
रुषाः सविधान् सुविन्यप्योषठमानुषाणां ननाममात्रेन करोतिरो
ग गथ्यधालसा सास्त्रिसयाव मुखजुयेमतेव शास्त्रसयावच्छा
यनेममवलपुजुलताव रोगियाके वासलयातसाधुकारोगलायुव

उप
४८

वासायानाम भावजुकधायात रोगमन्येवथ्य अन्यत्र तत्त्व
ल्पमध्य व्यवसाय भीरोकरोति विज्ञातविधिगुणां हि अंधस्य किं ह
स्ततलसितोपि प्रकाशयत्यर्थमिह उपदीपः तदत्र दशाविशेषगापीति
ः कारणीया स्तदपि न मनव्यं स्नानभुशुताशोभनेदन्ताकेशानखा
नराः इति विज्ञायमतिमा सोस्नातं न परित्यजेत् कापुरुषवचनमेत
त् कातरया कापुरुषः याग्यात थथिं थनथान तोलतेमतेवथ
वथान तोलता मेवथायस वने सोभामलाकथ्य गथ्यधालसा वा
लुसि सथववास थप्यता मभिनवलु देशानुत्सृज्यगच्छन्ति सिं
हा सत्पुरुषागजाः तत्रैव तिधनं यानि काकाः कापुरुषवामृगाः
गथ्यधालसा थवमजिलताव देस तोलतां वतिव सिंह थिं सत्पुरु

हित
४८

यत्किमिति बलवन्तश्चपतिस्मं मेवजयलपाव थवथायसं
वामबल कोष बलाश्चआदित कापुरुषधीर्जमदु तथावोक्तं
कोवीरस्यमनत्रितोः सुविषयो कोवादिदेशः मृता यंदेशं प्रयतेत
मेवकरुते वाहुपतापार्जितं यदयुनखलंगलपहरंगः सिंहा
वनंग्राहते तस्मिन्तेव हतदिपेन्दुरुधिलैस्तुमाछिनन्पात्मनः
गथ्यबालसा वीर अपमान मसेहरपलया सत्पुरुषसया थवछे
संउथ्य पादेशशंउथ्य गथ्यबालसा थमसामर्धजुलजव गत
वतसां थवदेश थववाहुयापभावत जयेत्ये समस्तं थववसा
सजुयीव गथ्यबालसा सिंहन लुसि वा रिपोत थतेसस्त्र
यानाव पहारयानं वोन मपुला समस्तं वसाया याकेन किमि
थव

उप
४८

या कपोल लुसित नखयाव हितोनाव यासहेन अपांच
नियातसिबमराडकाः सरः पूर्णयि वाराडजा सद्योगंतरमायान्तिवि
साः सर्वसंपदः किंच सुखमापतितं लप्ता दुःखमापतितं तथा
वकषत्परिवर्त्तने दुःखानिच सुखानिच गथ्यबालसा मनुष्यः
या सुखः व दुःखः व वाकहिरथं हिलिव सुखतवोनाथास दुःखजाय
लयिव दुःखतवोनाथायस सुखजायलयिव क्षतमात्रने हिलाव
जुयीव अपांच उत्साहसंपन्नमदीर्घसूत्रं क्रियाविधिज्ञायस
नेषशक्तं श्रंक्ततज्ञंदृढसौहृदश्चलक्ष्मीः स्वयंपीत्यनिवासहेतो
गथ्यबालसा उत्साहनसंपन्न अदिकतनुतं उचिन्नरपेमेयेव
सास्त्रस हकोन चालपु मर्ज्जातिथ्यंसड मभिड व्यसनसडुमविक

हित
५०

भूयादोरःसिक् देधःसूक्तजनवःयासयाकःथस्मयाके लक्ष्मीनवा
सयायुवथमथेयम विशेषश्च विनाय्यथेवीरस्पृशतिवकुमा
नोन्नतिपदं परिस्थक्रोप्यथैःपरिभवयदंयान्तिकयनः स्वभावाडु
तांगुण समुदयावाप्ति विप्लोयुतिसेहीकिंश्चाकृतकनक मालोपिल
भते किंच धनवानितिहिम हस्तेकिं गतविभवाविषादमुन्ययासि
वतिहतगदुकसमा यातोत्यातो मनुष्याणां यस्याभक्षायारवर्षी
ति नवसत्यानियेधितः किंचिकालोपभोग्याति यौवनानिधनानि
व लेखसवोडुकेया दुर्जनवर्षीति नकशस्य ल्यासेकलातध
न यौभनःथतेता थतेता थमयतोले भुक्तलयेमदुःक्षोणामात्रयाव
हन्मर्थनातिवेष्टन साधिधात्रेणानिर्मिता गज्रादिपतिनेजनौ

उप
५०

मातुःपसवतःस्तनौ यथयोसलये अन्नयानिर्मित भतिदोषम
माल विधातास्यं निर्मिता या दुनयावाणि मामयागर्भसु पिहवस्तुं
उदुतोते दयकं हयाःथतोथं सखे येनभुक्तिरुताहंसाःभूकाश्च
हतिाकृताः मयूराश्चितीतायेन सतेहर्तिविधास्यति गोछिनंय
रमेध्वरस्यं हया हंसया तोयुववर्णीयातं भनया वाउवर्णीयातं स्तंयं
खाया नानावर्णीयातं थवतोथं विधातास्यं छिपित योसलपिबधकं
अपलेव सतांरहस्यं भृगुमित्रं कापरेणधालं भोमित्र रह
स्य गुपटरवकने नेदुनेधकं जनयन्पञ्च दुःख तापयति विप
त्तिषू मोहयतिवसंपन्नो कथमर्था सुखावहाः गथधालसा दु
षवेनस भतिदोषविना पानाव विपत्तिव्यलस भतिसंतापयात

हित
५९

नावः संपत्तिव्यलसः मसलनावः स्वस्ममनुष्ययाः ग्वेवलसंसुषमडु
धर्मार्थिः यस्य विन्ने हावलनः स्वनिगीहता प्रक्षारणाद्विपेकस्य इरा
दस्य शतेवां यथास्यामिषमाकाशे पक्षिभिः श्वापदैर्भुवि भक्षितः सम
त्स्यातथाः सर्वत्र विन्नवान् राजतः सलिलादग्रे श्वौतः स्वजनार्दपि
भयमर्थवतानित्यं मृत्योः पाराभृताः सदा जनानि केशवकूले किं
न दुःखमतपरां इच्छासंपद्यतो नास्ति यक्के क्षोननिवर्तने यवभा
त्मानः इक्ष्वायानाथ्यमडु विन्नसः इक्षालिकायें मजिवः थथिंदुः स्वथिं
छतामडु धनंतावतसुभंलुपकष्टनपाल्यते लुपुनाशो यथाम
त्पूतस्मादेवन्नविनयेद् धनमडुतले द्येके तव कष्टधनदतना
वुरक्षायत्यतव कष्टदयाववान धनमदतनावः मित्युजुवयाः ल्याषश्च

उप
५९

तेन धतचिन्तारूपमतेव नृत्मावेत्पत्तित्यक्तावः कोदरिडकई
श्वरः तस्माच्च प्रसरोदातु दातस्पर्शिलसिस्थितः गथ्यधारसातु
त्माजुकोतो लते फलसा दारिदुथं ईश्वरं उथं थमफेनावमवाव मे
वते विवदतसा आदराणां शिरसकु कश्चलपुरुष महात्मावाय
यशे देवहिवां द्वातततोवां द्वासिवर्तते प्राप्नस्वार्थतिसोथो सता
वां छानिवर्तते किंवदुरा ममपक्षपातान्मयेव सहकालोनी
यतां यतः आमुरान्ताः वप्रगाया कोपास्तक्षराभंगुराः पतिपागा
श्वनिसर्गा नभन्य महात्मनो लघुपटनकोबुते श्वतेखल
घुपटनकनधाले धन्योऽसिमनुरसर्वाथासृरुणीयगुरोसि
धन्यश्मनुरः समस्तगुरानसंपूर्णी लोभतो लनुधकंधाले संन

हित
५२

एवसनातित्यं सापदुधरागाक्षमा गच्छीनांपंकलग्नानां गजास्व
धांधराः गथ्यधालसा साधुपुरुषया यस्तुपकारयाये ज्ञातिजन
नेजुकफईव गथ्यधालसा किसिपंकसतेरे किसिनथकयाथे
आद्याः सस्कोगुविमान वानां सउत्तमः सत्पुरुषवतस्य यस्याधिना
वासरागागतेवा नासाविभागादिमुखाषयानि गथ्यधालसा
सत्पुरुषधायेक पृथ्वीसं थाकु महाउत्तम पुरुषथधिसयातधाये
धनयानिमिर्जित भासायानावल थजुल सरावत्त थजुल तिगा
सामयासे विमुखमयासै लिमछोकस धन्यधाये साधुपुरुषधाये
तदेवने सर्वस्वेछाहारविहारं कुर्वाणाः सुखंवसंति थथ्य
वोधरपाव मंठर हिरण्यक लघुपतन थस्वत्स थवइछाथे आहारः

उप
५२

यानाव सुषनं वोनं भथविजोगोनाम मृगः केनापि ज्ञासिते त
जागत्यमिलितः थनंलि थविजोगधयानाम वलाछल सुद्धि
नं मनुष्यतरण्यानाव थपतिस वनापल्लतं ततः पश्चादायकं
भयहेतुमालक्षामंठराजपविष्ट थनवलावलधनाव कावले
लघसउहावनं मुखकोविवलपविष्ट हिरण्यक कुप्यालसं
उहावनं उडिचकाको वृक्षागंतः लघुपटनक कोसिमास
थाहावनं ततो लघुपतनकेन भयेहेतुन कोप्यालोकितः पश्चा
त्तद्वचनागातापुनः सर्वमिलितोपष्टा थनंलि लघुपटनं भ
यया हेतुमुनं मवयाव थनंलि लघुपटनकन सारताव थपनियेस्ते
गोलमुनं मंठरनोक्तं कावलेन धालं मित्र स्वागानन्ते स्वद्व

हित
५३

या उदकाया हारोवभूयता भोमित्रवित्रांगश्चथायस. द्विग.
थहायाथवइहानवथाला. मेवनप्यानाव. हारलाधकं. विवालयाना
व. लेखजादिनं. आहारयातकलं अत्रावस्थाने. नवनमिदसनाः
थीकियता थथायस. वनशइडुगु. आहारयातकरं विवांगोषु
ने वित्रांगनधालं लुप्तकः. त्रिमितोऽहंभवता. शारामागता
भवद्भिः. सख्यमिच्छामि चलानधालं. हेमित्रमन्तर. जित. सव
लनं. प्यानावहल. थोतेन. जित. द्विके. सारा. वयाधकं. द्विनजिवमि
त्रयायमालेधकं. धालं हिरण्यकोषुते. थवेनस. हिरण्यकः
न. धालं. मित्रत्वेतावदस्माभिसहपन्नेतिथ्यन्त. मेवभवतः
भोमित्रवित्रांग. द्विजिपति. सवनापंदिसधकं. धालं यत

उप
५३

वोसंस्कृतसंबंध. तथावंश. कमागतं. लक्षितयसनभ्यगे. मित्रश्चे
यश्चतुर्विधं गथ्यधालसा. वोसमित्रधाय. हुंनिसं. संबंधमि
त्रथवंशयादेन. मित्र. दुःखस. रक्षायाकमित्र. सनेहमित्र. थपेता
मित्रयाकाराधकं तदत्रस्वगृहेमिवतिर्विशेषेणस्थायतां
थोतेन. द्वित. थवदे. भालपं. जिपतिसनापंदिसधकं तदुत्वामृगः
सानदः. कृतस्वेच्छाहार. पानीयपीत्वा. जलासन्न. तरुहायायांमुपविष्ट
थथेथपतिसयाववत. डेनाव. थवगत. आनरुजयाव. थवइहाथ्यआ
हायाताव. लेखजादितंतोताव. पुषुलियासिस. सिमानकयकावसु
खतं. वोनं मन्त्रोषुते थतंलिथथेवोताव. काचलेनधालं सखेमृग
कृतत्रासितोऽसितोऽसि किंनिर्जितवने. व्याधः. संवर्तन्ति भोमित्र.

हित
५४

चित्रांग. द्विसुतात. व्यानादहलंधकडूनं. श्वनिर्जतवनस. गायस
वरतं व्यानादहलंधकडूनं मूर्गेनोक्तं चलानधाले अस्तिकलिंग
विषय. रुष्मांगदेशात्प. राजासं. दिग्विजयनंगद. भोमित्रथनि. क
लिंगदेशया. रुष्मांगधयानामराजा. दिग्विजय. यानाव. कथनं. वयाव
वंडभागात्तास. कलिंगनाम. देशयाराजानं. थथेववं. वातवायाव. अथ
जिवयाधकं पातस्तेनागत्य. कर्पुसी. तीरेभविनव्या. मिति व्याधा
नामुषाकिंवदतिथुयतां कतेस. तेवलं. श्वकर्पु. साधयानाम
पुपुरिस. सुद्धितं. व्याधानधाल. श्वपवाततायाधकं वदेतत्पातर
वस्थानं. भयंहेतुमात्रोक्त. यथाकार्यं. मारोभ्यतां श्वेतत. कनस. तेवं
ले. श्वथायस. भयेयाहेतु. दुव. समधार. यायमालधकं. चलानधालं

५५
५४

कूर्मः सभयमाह जलासयान्नरोगद्वि. कावलेअतिग्याफलजुयाव. ले
खस. दुलकनेधकधालं काकमृगापुक्ते. वनविवमस्तु कोखवचला
वस्यं. अमोषजिव. लेखस. व्यसेवनेजिवधकंधाले हिरण्यकविमृष्याववी
तु हिरण्यकन. विमुषंयानावधालं पुनजलाशये. पाप्मम. रुस्यकुश.
लेस्थरोगद्वि. काविधा लेखस. इवियाव. भय. मुमालला. थरस. चोनाव.
जक. भयम्बाललाधकंधालं यतः अंभान्सिजलजन्तूनां. दुर्ग. दुर्ग.
निवासिनां वभूमी. श्वपदातीनां. राजामोरंवांवरं. जलजं. तुया. लेखस.
चोडे. न. वलराय. दुवला. तापावकचोडे. वल. दुवला. थवभूमी. सवोना.
न. दुवल. दयीव. राजापतीस. नोतम. वासे. चोनात. दुवल. धकं. सखेल.
धुपतकन. अनेनापदेशत. भोमित्र. लघुपतनक. श्वउपदेश. थथेजु.

हित
५५

जुयीवधकं स्वयंवीजेयभावद्वापिदितंस्तनकुलमलं वशिष्कृत्रोभ
वेदुःखीत्वंतथैवभविष्यति. गथ्यधारसा.थमयानावुधिनोवव.मेवनड
इसावरवनाव वनियपुत्र.यासंतापयाउ.दुःखिजुले.छनेथथेजुयपुध
कं.तेउवुः वला.कोष.कापो.थस्वसेनडने कथमेतत् अमोष
गथेवकं हिरण्यकःकथयति हिरण्यकनकनं अस्तिवाराण्यकु.जुविष
येराजावीसेनोनाम ग्वहिनंकारण्यकुजव्या.नामनगारस.विरसेनध
याजादस्पंदोने तेनस्ववीरपुरनामि.महानगरे.नुगवरोनाम.राजपुत्रो
जोग्यपतिःकृतः स्ववीरसेनराजानं.वीरपुर.नामनगारदयकाव.थनग
स.नुगवरोनाम.राजपुत्र.थनूया.अधिपतियाते सचमहावरस्तह्य
ः.थराजपुत्र.महावरवन्त.जोभनयावयेस स्वनारंभाम्यनति.

उप
५५

पौरुयोवनां.रावराण्यवतीनाम.वशिष्कपुत्र.मवलोकयामास थनं
लि.थराजपुत्रत.थवनगारस.भुमलपंजुयाव.थवेनसं.महाजोवनि
रावन्पवति.धयानाम.वशिष्यायास्यावरवतं ततःस्वहत्स्यंगत्वा
स्मकुलितमति.स्तस्याःकृतदूतीपेषितवान् थनंलि.थराजपुत्रतं
थवेद्वेवनाव.मतसविरहजुयाव.कृतनिवोतकर.छोयाव.कतनीन
हातकाछोतं सापित्तावराण्यव.ती.तद्वलोवय.तक्षणात्स्मादप्रह
राजर्जीकृतददयीतदेकचित्राभवत् थनकृतनीत.धायाव.थलावन्
वतीयाददयस.कामनंदगधजुयाव.नुगलसड.खजुयाव.वयायेहेमसे
याव तउक्तं नस्त्रिणामपियकाश्चिन्वियोवापिनविद्यते गावस्त्रिणामि
वाण्यपथार्थयन्तिवनेवनं स्तिजनयामतेना.मुतंमड.तेनामुतंमड.गथे

हित
५६

मालसा वतांतरस. वताघाव. रवनाथं अथ इतीवचनं श्रुः
लावराय वत्पुवाव थते लि. थ इतयावचन. तेन. थ लावराय व
तितधाले. जिपतिवताधक यतः सोभार्याया गृहदक्ष. सो
भार्याया पुजावती सोभार्याया. पतिपाराण. सोभार्याया. पु
तिवताः स्विधाय जुले. कतुं वनिदानया कस. काय. वीयका वविव
स. पुरुषवनापं. पारात्याग. या कस. थ सस्विधाय न साभार्येति वि
क्या. यस्यां भर्ता न तुष्यति. अग्नि साक्षिक मर्यादा. भर्ता हि शराणां स्त्रियः
गथे मालसा. थथे नेन सस्विधाय मख. पुरुष संतोष मया कस. अग्निदेव
ता. संतोषयाने तया. स्त्रिया पुरुष. आधा. अतो यद्यपि सति मे. पारांश्च
तदेवोपरम विचारितं करोति थतेन. राजपुत्रन. अतुरूप सोयाव. निवि

उप
५६

नैव के. स्वपरितकार्ययानं थविद्यातधकं. रावरायवतीत. इतहातावद्धो
नं इतउक्तं सतेमेतत् कतनीतधालं अमरव सत्परववधकं तयोक्तं
सत्येमेतत्. रावरायवतीतधारं सत्यधकं तद्व्यागत्वा नुंगवरस्यागतवे
दितं थकूतिनि. रिहावयाव. थतेन. राजपुत्रकनं नुंगवरोवेति यत्पास
मीतिय समर्पितवेति. कथमेतत् नुंगवर राजातधारं थयापुसमीत. मसि
यकयेतेयात. उपायगथधकं कूतिन्याह उपायकियतां कतनीतधा
लं. उपाययायधकं तथाचोक्तं उपायनहिशकपंय इतत द्धुपंयपराकमे
ः शृंगालेन हतो हस्ति. गच्छतापंकवत्मनी गथधालसा. उपायं जुवजी
स्वि. कार्यमजिव. जंवकत. उपायन. यंकसकि सिलोपथुनाव. मोवकादु
व. थतोथं जुयपुव कथमेतत् राजपुत्रनधालं. अमोषगथधकं उन्ती

हित
५७

कृतनिकथयति कृतनिधालं भस्तिवस्त्रारणकपुर्तिरकोनामहति
छगुलिबुस्त्रारणधायावनस. कर्पुर्तिरकनाम किमिच्छस. वसलपं
चातं तमोलोकपसर्वभृंगालाश्चिन्तयन्ति थकिमिषनाव. जंबुकस
कलेनापलानाव. वित्तलपाव. चातं यथयंकेनापि. उपायेतसुयते आ
वच्छिजिसेन. गगुलिउपायत. थकिमिमोचकेजियिवर्यं तदस्माकं
मेतद्देन. मांस. चतुष्टयं. खेच्छाभोजनंभवति थकिमियाला. पिलातो
तुयक. इच्छाथभोजनयायेधकं ततः एकद्वद्वृगालेन. प्रतिज्ञापितं
थतंलिज्याथजंबुकछत्तन. अंगीकारयातं मयावधिपभावेन. तदापर
रांसाधिकं जिबुद्वियापभावन. थकिमि. मोचकेयात. उपायेयायेध
कं भतेना. सवंचक. कर्पुर्तिरकस्पसमीपंगत्वा. साष्टांगप्रमारांष

उप
५७

राम्योवाच थनेलि. थजंबुकन. किमिया ऊवनेवनाव. अष्टांगप्रणा
मयातं. नानामाथन. तोत्रयातावधालं देवदृष्टिपसादंकुरु. भोस्वामि
जिगुविततिनेकुने हस्तिफते कस्तं किमिनधालं. छसुधकं सवुते जं
वुकोहं जंबुकनधालं. जिताम. धाधकधालं सर्ववनचर. यशुभिः मि
लित्वाप्रस्थापितोहं हेस्वामिश्चिपति. सकले. यशुपतिमुताव. सकले
समधारयाताव. छलपोलयाथास. जितछेयावहलधकंधालं यदि
ना. राज्ञावस्थातुनयाति. तत्राटविगज्यांभिषेकभवां. सर्वस्वामिगुणोपेता
निरूपितं हेस्वामिजिपतिस. राजाछलपोलयायेजुल. थवनान्नास
राज्ययाअभिष्यक. वियेधकं. सकलसेनंधालं. छलपोलयाके. वित्तिया
नाहलधकं. थनजंबुकनधालं यतः कलभिगुणावोर. रतिशुद्ध. पता

हित
५८

यवान् धातुकोनीतिकुसारं सस्वामियुज्यते भूवि ग्वत्सकुलवन्तजुल
गुणावन्तजुल धर्मस्त महापतापवंत थथित्मपुरुष स्वामियायेजोग्ध
कं जंबुकनधालं अपरञ्च राजातं पथमं विन्दे ततो भार्या ततो धनं राजा
ने सति लोके स्मिन् कुभार्या च कतो धनं राजानि रूपो निरूपयाये श्वने
लिखिदयके धनदयेके श्वतेयानि मिर्तिन राजामदत्त उग्व ति रिदयके
कार्यमदुधकं जंबुकनधालं अन्यच पथ्यरण इव भूतानां माधारापृ
थिवीपतिः विक्रोपि हितारण्य जीवते ननु भूपतौ गथ्य धालसा आका
ससचोनमुथ्य लोकयाभाधार गथ्य धालसा आकाशशवोड सुतवा
गावनं समस्तसंपूर्णाया नाथ्य श्वतोथ्यं राजामदत्त उग्व विचारमदुधकधा
लं किंच नियतविषयवर्तीष्य सोदरादयो यथा जगति परवत्सस्मिन्

उप
५८

उर्लभः साधुवर्तिषु कृशमपि विलम्बात व्याधितं यो धनं वां पतिमपि
कुलतारीदरादनीत्यात्पुपैति तद्यथा लग्नवेला न चरति तथा कृत्वा
सत्त्वा मागम्यतामित्युक्ता न्ताय चरति श्वेतनभिं गुनक्षत्रवेलादितः
स्वयाव द्युल्लयेस्त तन्नातं विज्पायमालधकं जंबुकव नापेवल्लं
ततो सौराज्य लोभाकृष्टः कर्पूरतिरक शृंगारवत्प्रताधावन्महायंकनि
मय्य श्वनेलि श्वकिमि राजपयालोभन वतस महापंक ल्वपनुना
वृहालावचेतं सखे शृंगारकिमधुना विधेयं यं के पतिताः हं श्व
नेलिकिसिनधालं भोमित्रजंबुक जिपंक सनुत दुउपाययायेधकं
शृंगालेत विहस्याभिहितं देवममपुच्छकरावलं वतं कृत्वा तिष्ठयस्पवव
सित्वया विश्वासः कृतः जंबुकत हिलावधालं भोमहारज जिपनिस

हित
५९

विस्वाससः छलपोलवलं भावजिपतिस्पतं क्रियोतः वानउगताव
थसालेतवाधकं समस्तजं वक्तुं ध्यावः थकिमिसकलस्पतं उग
नावस्यातं तथाचोक्तं यदि सत्संगतिरतो भविष्यति अथासर्ज
नगोष्टिपुः पतिष्यति पतिष्यति अतोऽरुं विमि कटनीते राजपुत्रह
तं थतेन जितउपायेतमजीवधकं कद्रिपुपदेशेन तं वारुदन्तना
मं वति कुचं राजपुत्रः सेवकं चकार थतं लि कटनीया उपदेशेन
थावरणपवतीयापुरुषः वारुदन्तनाम वतिपुत्र राजकरसः विंताया
तकारं ततोऽसौ सर्वविष्वासकार्येषु नियुक्तं राजपुत्रतः थोवति
पुत्रः समस्तसंपत्तिं सदाकावतलं एकदा तेन राजपुत्रेण स्नाता
नृलिप्रेतः रत्नालं काले धारि रोगाक्तं थतं लि राजपुत्रतः स्नानसौ वया

उप
५९

नावः वधिः कावः लत्नालं काजो नावः स्कोतरसः वतिपुत्रहातं
मयामासमेकं यावदुगौरीवतं कर्त्तव्यं राजातवतिपुत्रयारुवेतधा
लं जितः लछितयतकं गौरीवतयायधकं तदद्यालभ्यः प्रतिरत्रिमे
कां कलीनां युवतिमानियः समर्पयः यथोचितं तेन पूजयितव्यमिति
थलं क्षितः यतकं हितं छत्सु कलवंतलास्पमिसा छत्सु वानावंहय
मालः जितफयाथे पूजायायधकं ततः वारुदन्तस्तथाविधां तरुणी
पमातीयसमप्य थतं लि थवानिपुत्रतः कूलवंतः महासुदरी छत्सु वा
नावः राजपुत्रयातविलं थवतिपुत्रकः मधनकं छथासवानावः सोया
वचोतं सवराजपुत्रस्तुंगवास्ती तरुणीमस्पृशेन्नैव वस्त्रालंकारैः संपू
ज्यारक्षकं दत्वा ततः शरामे प्रस्थापयति थराजपुत्रतः थल्यासिमिसाज

हित
६०

नयात समस्तभालंकालनपूजलपाव.थवदेरीतछोते अथवाताकपुत्र
दृष्टुपभातविश्रामो.लोभोहृष्टवेतसाःस्ववंधूमानायसमर्प्यीतवान्
थनंलिधवत्रियात.थेतपुकारगा.छतामयाक.विश्वीइवभालपाव.इव
यालोभन.थवकलात.वोनाव.वियेयेनं सचराजपुत्र.तांरुदयप्रियांला
वणपवतिपरिज्ञायतठायतिर्भामालिंग.भानरुमिलित.रावनपर्य्यकनि
वसाद्.थराजपुत्रनथवचितस.मेतनात्मजुयाव.थरावणपवतीखनावव
यदनाव.भुवसपेकतुकाव.कातुकंदमपुताव.आलिंगरायाताव
भानरुनं.सुषभोगयातं. तमालोका.वानिपुत्र.श्चित्रलिखित.इवे
तिकर्तव्यतामुठःपरंविषादमुपागतः थथेथवस्त्री.राजानं.भालिं
गरा.याकषनाव.वानिपुत्रया.छदयेस.विषादजुलं.थवभजानि

उप
६०

भालपाव.थवदेवनं तथात्वयपिभवितव्यमिति हिरण्यकन
लपुपतनहातं.द्विथथ्यतोञ्जयफवधकं तद्वितवचनं.मधीर्यमहताभ
येन.सुखइवसमंथस्तं.जलाश्रय.मुत्सृज्यप्रचरितः तेषिहिरण्यकोदः
स्त.मनुगच्छन्ति थनंलि.कावलेन.हेतियावचननेताव.मनुष्यया.भये
नगणनाव.थवसुखन.लेखसइहावनं. हिरण्यक.चालसइहावनं
ततःकेतापिवाधेन.काननंपर्य्यतांमंठराप्राप्तः थनंलि.सुहृन्तंशव
रद्वलस्यन.वनान्तरस.भुमलयंजुलं.थव्याधानं.थकावलेद्वलला
नं पायवतं.गृहीत्वा.उन्ठाप्य.धनुर्वीवद्वाप्राम्य.कुमाकलागृहीभि
मुषंपयातः थकावलेलानाव.रियासविताव.वनान्तरस.भुमलयं
जुयाव.देवयतेनवेलस अथतेमृगावाय.समूखकाःपरंविषादमु

हित
६१

यजायते धनं लिचला कषः दुःखपनिः विषादः अतिजुलं
तमनुगच्छेत् हिरण्यको विलापकृतो भति अकावले लानायनाव
अहिरण्यकया कोषया क्लया तव वडः सोकयातं एकस्य दुःखः
स्पनया वदन्ते गच्छाम्यहं यामि वारा विस्वा तावद्वितीयं समुपस्थितं मे
द्विदेष्वनर्था वकुली भन्ति आवजि तव दोष न हानं समूहपार याये
मजीवथा अद्वितीय मित्रया अथिगु विपतिजुल दुःखसदुःखबंधनजुरो
स्वभावजं यमित्रं भाग्यैरेव हि जायते तदकृतिमसाहं मा जस्वपि
नुमुंचन्ति न मातरि न दोषे न सोदर्य न वात्मनि विश्वासस्तादृशी पुमां
याद्विप्रत्रं स्वभावजे मामवंधजुल तिरिवंधजुल फुकिवंधजुल मेत
ना मित्रवंधजुल विश्वासया फः सूमडुधकं मुकुर्विचिंत्य भो होमडुधेवं

उप
६१

वारंवारं हिरण्यकन विनारपलं गथिं वजि कर्मधकं स्वकर्मसन्ता
न विवेष्टितानि कारान्तरं वर्ति शुभाशुभाति इहे वट द्युनि मयेव तानि
जमानराणि वदन्तानराणि अथवा इल्लमेव तत्तुकायः सन्निहिताया
यः संपदः पामावदा समागमाः सापगमाः सर्वमुत्पादिभंगुरु पुनर्विमृ
व्यभर्ह धनं लि हिरण्यकन हनं विनारपलं हाहाकारयास्यं
सोकारातिभयवाता प्रीतिविषमभोजनं तेन रत्नं मिदं श्रेष्ठं मित्रमित्रक्ष
रद्वयं गथधालसा दुःखहाना सोकसंताप अथिं सोनाया दत्रु अथिं भय
रक्षारपुल्लमित्रधाये पतीया विश्वासडुवस मित्रधाय अथेतयानि मिर्तिन
मित्रधाये परार्थं तव धनरत्नं किंच मित्रं प्रीतिरसायनं नयनयो
गतदन्तवत्तमः प्राचं यत्सूखदुःखयोः सह भवति मित्रं न तद्दूलेभं येवात्पेसू

हित
६२

हृदःसमृद्धिसमयेऽद्याभिलाषाकलाः स्तसर्वत्रमिलान्ति तत्त्वनिकषणावं
जुतेषां विषत् मित्रधायैः प्रीतियाभंडाः मिखायावधिविदुष्यं वित्तस आ
नर्याकः इरवमुखतुल्ययाकः थधिंस्मिन्धाय मेवाहेति एजुलसाः थव
संपत्तिः दत्तोले थवसंपत्तिः मदङ्गावः हेतिस्य नंतोलववनिवः समस्तविश्वा
संः प्रकासयायुव इति बहुविधं विलाप्य हिरण्यकश्चित्रांगलघुपतन
काराह थते प्रकाराणां विलापयानावः हिरण्यकः चित्रांगवः लघुपतनक
नहातं यावदेवोयं व्याधीयन्त्रानि सरितावत्तं ठरं मोचयितुं क्रियता
यत्नं थसंवरनं थवनान्तरं तोतावः हेमवरनं रूपाकावले मोचनया
येः स्थायेयाहुनेधकं तावाहनः तत्सत्त्वां यथाकार्यमुद्यतां चित्रां
गवररघुपतनकवनिस्स्यनधालं आवगथयायेमालः अथ्यं नतानं याहु

उप
६२

नेधकं हिरण्यकोकृते हिरण्यकराधालं चित्रांगजलसमीपं
गत्वा मृतमिवात्मानं तिष्ठेष्टं दर्शयतु । चित्रांगः स्निग्धं लंखया समी
पसः निवेष्टया तावः सिकंदुर्यावैवोवधकं धालं काकश्चतस्रोप
गिकिं चित्रं वालिखानुतमनेतलुपधकेन कछपंपरित्यज्यः मृगमात्मार्षि
नाः सत्त्वांगतयं लघुपतनकतं थचित्रांगयात्ससः चोनावः त्वाथं भति
भति काकाया नावोत्रं थव्यानः कावले तोलतावः चित्रांगयाः लानयेलो
भनः वरइवधकं हिरण्यकनं धालं ततोहं मंठरस्य वंश्चतं छेत्स्यामि
हिरण्यकनं धालं थनं लिजितमंठरयाः धियोतः फेनेधके चित्रांगलघु
पतनकनकाभ्यागत्वा तथा बुवेष्टिते सति चित्रांगवः लघुपतनकवः थव
थानं वपदनावः लंखया समीपसः चोनावलं सव्याधः श्रान्तः पानियं पीत्वा

हित
६३

तगाधस्तादुपविष्ट थनेलि व्याधावयाव. रसुकालतयाव. सिमा
कसतयाव. लेखतोनाव. रावदिनाव. चोनवेनस. थव्याधान. वलाधनं
तथाविधंमृगमपश्यत् व्याधानथपकाराण. विजांगसिक दु यानाव. चोन
यनाव. आनन्दजुलं ततः कार्तिकामादाय पहृष्टमना मृगान्तिके वी
तः थनेलि थव्याधान. वृषिकायाव. रसतायाव. वलायासमीपस. वनं
अत्रान्तरे हिरण्यकेनागात्प. छिन्नैव च थनेलि हिरण्यकवनाव. का
वलेया. धिपोतफेनाव. हिरण्यक. दुधालसंडुहावनं सकूर्मशीघ्रं जला
शयंपविष्ट कावलेलेखसंडुहावनं मृगश्चासन्ननं व्याधमवलोक्य उ
त्थाय पलायितः वलान् व्याधाव. लघनाव. वपदनाव. विमेवनं परो
दृश्ययावदसौ लघ्वकस्तल्लमायाति. तावत्कूर्ममपश्यन्न विनयेत् =

उप
६३

थनेलि वलाविसेवनाव. निर्जासानुयाव. सिमाकोसतयाव. जथुग. काव
ले. कालवस्यंलि. थकावले. मदयाव. थव्याधान. मतस. चिन्नलपाव. वो
ने उचेतमेवतत् ममासंमिक्षकारिणाः योक्त्वानिपरित्यज्य. अक्
वानिसेविते कुर्वानिवस्यन्त्यनि. अध्वं नष्टमेव गथ्य लसा. जि
थतोथ्यंधक चिन्नलपां लानाव. तयास. तोलताव. मडुगुलि चिन्नलपा
वलानातयास. पुक्क. मडुगुलि मलाक. थथिगु विपरितधकं ततोसौस्व
कर्मवशान्तिरासः कठकंपविष्ट थनेलि थव्याधान. थवदोषन. भाल
पं. निरासायानाव. लिहावनं मनूठरादयश्च सर्वे मुक्तस्य व्यापदस्व
स्थानां गत्वा यथासुस्थिताः थनेलि मंठरा. थपेसं. आपदा. दकोतो
लताव. थवथवथासवनाव. सुखतकाल. हनाव. चोनं अथरास्यपुत्रैः

